

**BAŽNYČIOS
ŽINIOS****Šiame numeryje:****Popiežius**

Popiežius Benediktas XVI KALBA ROMOS DVASININKAMS LATERANO BAZILIKOJE	2
Popiežius Benediktas XVI ANTROPOLOGINIS ŠEIMOS PAGRINDAS	4

Bažnyčia Lietuvoje

Gedulo ir vilties diena	8
Kunigų diena Kaišiadorių vyskupijoje	10
Piligriminis žygis į Kryžių kalną	11
Pristatyta knyga apie Bažnyčios istoriją Lietuvoje	11
Eucharistijos metams skirta šventė Panevėžyje	12
Lazdijų dekanato Jaunimo dienos „Mes atvykome Jo pagarbinti“	13
Renginiai Kardinolo V. Sladkevičiaus muziejaus svetainėje	14
Vyskupo Motiejaus Valančiaus 130-ųjų gimimo metinių minėjimas	15

Homilijos

DIEVAS LAUKIA 16 eilinis sekmadienis (A)	17
LAIMINGAS RADINYS 17 eilinis sekmadienis (A)	18
VIEŠPATS PASOTINA 18 eilinis sekmadienis (A)	19

Straipsniai

Kardinolas Joseph Ratzinger KRIKŠČIONYBĖ, DEMITOLOGIZACIJA IR TIESOS PERGALĖ PRIEŠ RELIGIJAS	21
--	----

Bažnyčia pasaulyje

Benediktas XVI reiškia susirūpinimą dėl AIDS plitimo Afrikoje	26
Popiežius ves Pirmosios komunijos katechezę	26
Ispanai protestavo prieš homoseksualų sąjungų įteisinimą	26

Popiežius Benediktas XVI

Kalba Romos dvasininkams Laterano bazilikoje

2005 m. gegužės 13 d.

Brangūs kunigai ir diakonai, Romos vyskupijoje atliekantys savo pastoracinę tarnystę, džiaugiuosi, kad galiu susitikti su jumis pradėdamas vyskupo tarnybą šioje „meile pirmaujančioje“ Bažnyčioje. Su meile sveikinu kardinolą vikarą ir dėkoju jam už mielus man skirtus žodžius, taip pat sveikinu generalvikaro pavaduotoją ir vyskopus augziliarus. Draugiškai sveikinu kiekvieną jūsų šio pirmojo susitikimo proga ir noriu išreikšti jums savo dėkingumą už kasdienines pastangas Viešpaties vynuogyne.

Ypatinga tikėjimo patirtis, išgyventa mūsų mylimojo popiežiaus Jono Pauliaus II mirties proga, parodė Romos Bažnyčią esant giliai vieningą, gyvybingą ir uolią – visa tai yra taip pat jūsų maldų bei apaštalavimo vaisius. Taigi nuolankiai atsidavę mūsų vieninteliam Viešpačiui Jėzui Kristui, galime ir privalome bendrai ugdyti tą mūsų Romos Bažnyčios, autentiškai tarnaujančios seseriškosioms Bažnyčioms visame pasaulyje, „pavyzdinumą“. Neatsiejamas ryšys tarp *romanum* ir *petrinum* numano ir iš tikrųjų reikalauja, kad Romos Bažnyčia dalyvautų savo vyskupo visuotiniuose sielovadinuose reikaluose. Atsakomybė dėl šio dalyvavimo ypatingu būdu tenka jums, mieli kunigai ir diakonai, kurie susivieniję su vyskupu sakramentiniu ryšiu tapote jo vertingais bendradarbiais. Todėl aš tikiuosi jūsų maldos, jūsų priėmimo ir jūsų atsidavimo, kad mūsų mylima vyskupija vis didžiavasiškiau galėtų atsiliiepti į Viešpaties jai patiktą pašaukimą. Savo ruožtu patikinu jus, kad, nepaisant mano ribotumų, galite būti tikri dėl mano nuoširdžios tėviškos jums visiems skirtos meilės.

Brangūs kunigai, jūsų gyvenimo ir pastoracinės tarnystės kokybė rodo, kad šioje vyskupijoje, kaip ir daugelyje kitų pasaulyje, mes jau įveikėme tapatybės krizės laikotarpį, kėlusį susirūpinimą daugeliui kunigų. Tačiau vis dar lieka „dvasinės dykumos“ priežastys, slegiančios šiandienos žmoniją, jos grasina taip pat Bažnyčiai, gyvuojančiai šioje žmonijoje. Kaipgi nenuogaustauti, jei jos kelia pavojų ir kunigų gyvenimui?

Todėl nėra kito kelio, tik vėl iš naujo grįžti prie kunigystės šaknų. Šios šaknys, kaip žinome, yra vienintelės – mūsų Viešpats Jėzus Kristus. Jis yra tas, kurį siuntė Tėvas, jis yra kertinis akmuo (plg. *1 Pt 2, 7*). Per jį, per jo mirties ir prisikėlimo slėpinį, ateina Dangaus karalystė ir įvyksta žmonijos išganymas. Tačiau Jėzus neturi nieko, kas priklausytų tik jam; jis visiškai priklauso Tėvui ir egzistuoja dėl Tėvo. Todėl Jėzus sako, kad jo mokslas nėra jo, bet kyla iš jį atsiuntusiojo (plg. *Jn 7, 16*). Sūnus nieko negali daryti iš savęs (plg. *Jn 5, 19. 30*).

Mieli bičiuliai, tai yra tikroji mūsų kunigystės esmė. Iš tikrųjų visa, kas sudaro mūsų kunigiškąją tarnystę, negali būti mūsų asmeninių gebėjimų produktas. Tai taikytina tiek sakramentų tvarkymui, tiek ir žodžio tarnystei: esame pasiūsti skelbti ne save pačius ar mūsų asmenines nuomones, bet Kristaus slėpinį ir jame – tikrojo humanizmo mastą. Esame įpareigoti ne sakyti daug žodžių, bet atkartoti ir nešti žinią to vienintelio „Žodžio“, Dievo Žodžio, išikūnijusio dėl mūsų išganymo. Taigi šie Jėzaus žodžiai tinka taip pat ir mums: „Mano mokslas ne mano, bet to, kuris yra mane siuntęs“ (*Jn 7, 16*). Brangūs Romos kunigai, Viešpats vadina mus draugais, jis daro mus savo draugais, patiki mums save, patiki mums savo kūną Eucharistijoje, jis patiki mums savo Bažnyčią. Todėl turime būti jam tikri draugai, privalome turėti jo nusistatymą, norėti, ko jis nori, ir nenorėti to, ko jis nenori. Pats Jėzus mums sako: „Jūs būsite mano draugai, jei darysite, ką jums įsakau“ (*Jn 15, 14*). Tegu tai būna mūsų bendras nutarimas: visiems drauge vykdyti jo šventą valią, kurioje glūdi mūsų laisvė ir mūsų džiaugsmas.

Kadangi mūsų kunigystė išsiskynusi Kristuje, savo prigimtimi ji yra Bažnyčioje ir skirta Bažnyčiai. Krikščioniškasis tikėjimas nėra grynai dvasinis ir vidinis dalykas, taip pat mūsų ryšys su Kristumi nėra vien subjektyvus ar privatus. Priešingai, šis ryšys yra visiškai konkretus ir bažnytinis. Tarnybinė kunigystė turi konstitutyvų santykį su Kristaus kūnu dėl dvejos ir neatskiriamos Eucharistijos ir Bažnyčios, eucharistinio Kūno ir bažnytinio Kūno apimties. Todėl mūsų tarnystė yra „*amoris officium*“ (Šv. Augustinas. *In Johannis Evangelium tractatus 123, 5*), tai Gerojo Ganytojo, atiduodančio gyvybę už avis, tarnystė (*Jn 10, 14–15*). Eucharistijos slėpinyje Kristus vis iš naujo dovanoja save, ir būtent Eucharistijoje išmokstame Kristaus meilės, taigi meilės Bažnyčiai. Todėl su jumis, mieli kunigystės broliai, kartoju nepamirštamus Jono Pauliaus II žodžius: „Šventosios Mišios yra absoliutus viso mano gyvenimo ir kiekvienos jo dienos centras“ (Kalba dekreto *Presbyterorum ordinis* paskelbimo 30-ųjų metinių proga, 1995 m. spalio 27 d.). Kiekvienas iš mūsų turėtume ištarti šiuos žodžius kaip savo: „Šventosios Mišios yra absoliutus viso mano gyvenimo ir kiekvienos jo dienos centras“. Tuo pačiu būdu klusnumas Kristui, ištaisantis Adomo neklusnumą, įgyvendinamas per bažnytinį klusnumą, kuris kunigui kasdienėje praktikoje visų pirma yra klusnumas savo vyskupui. Bažnyčioje klusnumas nėra kažkas formalus; tai klusnumas tam, kuris savo ruožtu yra klusnus ir įsamenina klusnų Kristų. Visa tai nepanaikina ir nesusilpnina konkrečių klusnumo

reikalavimų, bet laiduoja jo teologinę gelmę ir katalikiškąjį alsavimą: per vyskupą paklūstame Kristui ir visai Bažnyčiai, kuriai vyskupas toje vietoje atstovauja.

Jėzus Kristus Šventosios Dvasios galia buvo Tėvo pasiųstas išgelbėti visą žmoniją, o mes, kunigai, sakramento malone galime dalyvauti jo pasiuntinybėje. Apaštalas Paulius rašo: „Dievas <...> davė mums sutaikinimo tarnystę. <...> Taigi Kristaus vietoje einame pasiuntinių pareigas, tarsi pats Dievas ragintų per mus. Kristaus vardu maldaujame: „Susitaikinkite su Dievu!“ (2 Kor 18–20). Taip apaštalas aprašo mūsų kunigiškąją misiją. Todėl prieš konklavą pasakytoje homilijoje aš kalbėjau apie „šventą nerimą“, turintį mus gaivinti, rūpestingai nešti kiekvienam tikėjimo dovaną, dovanoti visiems išganymo dovaną, kuri vienintelė lieka amžina. Tokiame didžiuliame mieste kaip Roma, – kuris, viena vertus, yra prisodrintas tikėjimo, tačiau, kita vertus, jame gyvena daug asmenų, širdimi nepriėmusių tikėjimo skelbimo, – turime būti dar nepalyginamai labiau raginami nerimo nešti žmonėms tą džiaugsmą ir gyvenimo šerdį, teikiančią jam prasmę bei kryptį. Brangūs broliai, Romos kunigai, prisikėlęs Kristus kviečia mus būti jo liudytojais ir suteikia mums savo Dvasios galybės, kad galėtume iš tikrųjų būti tokie. Todėl svarbu pasilikti kartu su juo (plg. Mk 3, 14; Apd 1, 21–23). Pirmajame „*munus apostolicum*“ aprašyme Morkaus evangelijos trečiajame skyriuje nusakoma, ko Viešpats reikalauja iš apaštalo: likti kartu su juo ir būti pasirengusiam pasiuntinybei. Abu šie dalykai eina drauge, ir vien pasilikdami su juo mes taip pat visuomet judame su Evangelija kitų link. Taigi iš esmės svarbu likti su juo. Taip pažadinamas mūsų nerimas, leidžiantis kitiems perteikti tikėjimo jėgą ir džiaugsmą, liudyti visu savo gyvenimu, o ne vien keliais žodžiais. Mums skirti apaštalo Pauliaus žodžiai: „kad aš skelbiu Evangeliją, tai neturiu pagrindo girtis, nes tai mano būtina prievolė, ir vargas man, jei neskelbčiau Evangelijos! <...> Būdamas nuo nieko nepriklausomas, aš pasidariau visų vergas, kad tik daugiau jų laimėčiau. <...> Visiems tapau viskuo, kad vienaip ar kitaip bent kai kuriuos išgelbėčiau“ (1 Kor 9, 16–22). Šie žodžiai yra apaštalo autoportretas, jais apibūdinamas ir kiekvienas kunigas. Tapimas „visiems viskuo“ pasireiškia kasdienos gyvenime rodant dėmesį kiekvienam žmogui ar šeimai; jūs, Romos kunigai, šiuo atžvilgiu turite gilią tradiciją – sakau tai su tvirtu įsitikinimu – ir gerbiate ją taip pat šiandien, nors miestas labai išsiplėtė ir pasikeitė. Kaip visi gerai žinote, lemtingai svarbu, kad artumas ir dėmesys visiems visuomet būtų skiriami Kristaus vardu ir nuolat vestų jo link.

Žinoma, toks artumas ir angažavimasis kiekvienam iš jūsų – ir mūsų – asmeniškai kainuoja laiko, rūpesčio, energijos sąnaudų. Pažįstu jūsų kasdienius vargus ir noriu jums padėkoti Viešpaties vardu. Tačiau taip pat noriu kiek galėdamas jums padėti nepalūžti šių vargų akivaizdoje. Tam, kad būtų galima atsispirti ir net bręsti kaip asmenims ir kaip kunigams, pirmiausia esmingai svarbi artima bendrystė su Kristumi, kurio maistas buvo vykdyti Tėvo valią (plg. Jn 4, 34); visa, ką darome, darome bendrystėje su juo ir taip vis iš naujo randame gyvenimo vienovę išsiblaškytuose, kuriuos lemia įvairi kasdienė veikla. Iš Viešpaties Jėzaus Kristaus, pasiaukojusio vykdančiam Tėvo valią, be kita ko, mokykimės kunigiškosios askezės meno, kuris reikalingas taip pat šiandien. Tai neturėtų būti papildoma našta, greta pastoracinės veiklos dar labiau apsunkinanti mūsų dieną. Priešingai, pačioje veikloje turime išmokti pranokti save, palikti savo gyvenimą ir dovanoti jį. Tačiau kad visa tai iš tikrųjų mumyse įvyktų, kad mūsų veikimas taptų askeze ir atsidavimu, kad tai neliktų vien troškimu, mums, be abejo, reikia momentų pasistiprinti, taip pat reikia kūno jėgų, bet pirmiausia – laiko maldai ir meditacijai, kad vėl galėtume grįžti į save ir kad rastume savyje Viešpatį. Praleisti laiką meldžiantis Dievo artumoje yra tikras pastoracinis prioritetas; tai nėra priedas prie sielovados darbo; buvimas Viešpaties akivaizdoje yra pastoracinis prioritetas, galiausiai apsvarsčius, visų svarbiausias. Tai mums konkrečiausiai ir iškiliausiai parodė Jonas Paulius II visomis savo gyvenimo bei tarnystės aplinkybėmis.

Mieli kunigai, niekuomet nebus perdėta akcentuoti, koks pamatinis ir lemiamas yra mūsų atliepas į šventumo kvietimą. Tai nėra vien sąlyga to, kad mūsų asmeninis apaštalavimas neštų vaisių, bet taip pat – ir bendriau – kad Bažnyčios veidas atspindėtų Kristaus šviesą (plg. *Lumen gentium*, 1) ir kad žmonės būtų vedami pažinti ir garbinti Viešpatį. Pirmiausia patys turime priimti apaštalo Pauliaus prašymą susitaikinti su Dievu (plg. 2 Kor 5, 20), nuoširdžiai, drąsiai ir ryžtingai prašydami Viešpaties atitolinti nuo mūsų viską, kas mus nuo jo skiria ir prieštarauja mūsų gautai pasiuntinybei. Esame tikri, kad Viešpats yra gailestingas ir moka mus išklausti.

Mano, kaip Romos vyskupo, tarnystė seka mano pirmtakų pėdomis, ypač priimant brangų Jono Pauliaus II palikimą: brangūs kunigai ir diakonai, su giedru pasitikėjimu drauge ženkime šiuo keliu. Stengsimės ir toliau ugdyti bendrystę didžiulėje diecezinės Bažnyčios šeimoje ir bendradarbiauti plėtodami misijnę mūsų darbo kryptį pagal pagrindines Romos sinodo gaires; ypač sėkminga šio sinodo įgyvendinimo patirtis buvo Miesto misija. Roma yra labai didelė vyskupija, iš tikrųjų labai ypatinga dėl to visuotinio rūpinimosi, kuri Viešpats patikėjo jos vyskupui. Brangūs kunigai, todėl jūsų ryšys su diecezijos vyskupu, kuris esu aš, deja, negali turėti tokio pat kasdienio netarpiškumo, kokio aš norėčiau, ir kuris būtų įmanomas kitose situacijose. Per kardinolo vikaro ir vyskupų augziliarų, kuriems noriu išreikšti savo didžiulį dėkingumą, darbą man vis dėlto įmanoma būti konkrečiai arti kiekvieno iš jūsų džiaugsmuose ir sunkumuose, lydinčiuose kiekvieno kunigo kelią. Visų pirma noriu jus patikinti dėl giliausio ir lemiamo artumo, siejančio vyskupą su savo kunigais ir diakonais kasdie-

nėje maldoje. Būkite tikri, kad Romos dvasininkija iš tikrųjų ypatingu būdu yra mano maldoje. Esame artimi tikėjimu bei meile Kristui ir pasitikėjimu Marija, Aukščiausiojo Kunigo Motina. Tas giedrumas ir pasitikėjimas, kurio reikalingumą visi jaučiame tiek apaštališkajam darbui, tiek asmeniniam gyvenimui, kyla būtent iš mūsų vienybės su Kristumi ir su Mergele Marija.

Brangūs kunigai ir diakonai, tai keletas tų minčių, kurias norėjau pateikti jūsų dėmesiui. Prieš suteikdamas jums galimybę tarti žodį, užduoti klausimų ir pasidalyti apmąstymais, turiu pranešti labai džiaugsmingą naujieną. Šiandien gavome pranešimą, parašytą Šventųjų skelbimo kongregacijos prefekto kardinolo Saraiva Martino ir šios kongregacijos sekretoriaus arkivyskupo Novako.

Šventasis Tėvas perskaitė lotynišką tekstą dėl paankstinto popiežiaus Jono Pauliaus II beatifikacijos ir kanonizacijos bylos pradėjimo:

Instante Em.mo ac Rev.mo Domino D. Camillo S.R.E. Cardinali Ruini, Vicario Generali Suae Sanctitatis pro Dioecesi Romana, Summus Pontifex BENEDICTUS XVI, attentis peculiaribus expositis adiunctis, in audientia eidem Cardinali Vicario Generali die 28 mensis Aprilis huius anni 2005 concessa, dispensavit a tempore quinque annorum expectationis post mortem Servi Dei Ioannis Pauli II (Caroli Wojtyła), Summi Pontificis, ita ut causa Beatificationis et Canonizationis eiusdem Servi Dei statim incipi posset. Contrariis non obstantibus quibuslibet.

Datum Romae, ex aedibus huius Congregationis de Causis Sanctorum, die 9 mensis Maii A.D. 2005.

Iosephus Card. Saraiva Martins
Praefectus
Eduardus Nowak
Archiepiscopus tit. Lunensis
a Secretis

Popiežius Benediktas XVI

Antropologinis šeimos pagrindas

Kalba, pasakyta birželio 6 d. Romos šv. Jono Laterano bazilikoje pradedant Romos vyskupijos bažnytinį kongresą „Šeima ir krikščionių bendruomenė: asmens ugdymas ir tikėjimo perteikimas“

Brangūs broliai ir seserys!

Su džiaugsmu priėmiau kvietimą pradėti šį diecezinį kongresą savo apmąstymais – pirmiausia todėl, kad tai man teikia galimybę su jumis susitikti, tiesiogiai bendrauti, taip pat todėl, kad tai leidžia man padėti jums giliau apmąstyti pastoracinio kelio, kuriuo eina Romos Bažnyčia, prasmę ir tikslą.

Su meile sveikinu kiekvieną iš jūsų, vyskupai, kunigai, vienuoliai ir vienuolės, ir ypač jus, pasauliečiai ir šeimos, kurie sąmoningai prisiimate krikščioniškojo išsipareigojimo bei liudijimo užduotis, kylančias iš Krikšto sakramento, – o susituokusiems ir Santuokos sakramento – šaknų. Nuoširdžiai dėkoju kardinolui vikarui ir sutuoktiniam Luca ir Adriana Pasquale už žodžius, pasakytus man jūsų vardu.

Šis kongresas ir pastoraciniai metai – jiems kongresas pateiks gaires – yra naujas pastangų etapas, kurį Romos Bažnyčia, remdamasi dieceziniu sinodu, pradėjo Didžiajam 2000 metų jubiliejui pasirengti skirta piliečių misija, taip branginta mūsų mylimojo popiežiaus Jono Pauliaus II. Šiai misijai buvo mobilizuota visa mūsų vyskupija – parapijos, pašventotojo gyvenimo bendruomenės, sąjūdžiai, – misijai, skirtai ne tik Romos žmonėms, bet ir tam, kad būtume „misionieriaujanti Dievo tauta“, įgyvendinanti išmintingus Jono Pauliaus II žodžius: „Parapija, ieškok savęs ir atrask save už savęs“ ten, kur gyvena žmonės. Šios piliečių misijos metu daugybė tūkstančių Romos krikščionių, daugiausia pasauliečių, tapo misionieriais, nešusiais tikėjimo žodį pirmiausia įvairiuose miesto kvartaluose gyvenančioms šeimoms, o vėliau į įvairias darbo vietas, ligonines, mokyklas bei universitetus, kultūros ir laisvalaikio erdves.

Pasibaigus Šventiesiems metams, mano mylimasis pirmtakas prašė nenutraukti šių pastangų ir neiššvaistyti pabudintos apaštalavimo energijos bei surinktų malonės vaisių. Todėl nuo 2001 m. vyskupijos pagrindinė pastoracinė kryptis buvo padaryti misiją nuolatinę suteikiant ryškesnį misijinį pobūdį parapijų ir kitų bažnytinių struktūrų gyvenimui bei veiklai. Pirmiausia noriu jums pasakyti, kad tokį pasirinkimą ketinu visiškai patvirtinti: jis yra vis būtinesnis ir neturi alternatyvos socialinėje bei kultūrinėje aplinkoje, kur veikia daug jėgų, linkstančių atitolinti mus nuo tikėjimo ir krikščioniškojo gyvenimo.

Jau dveji metai Romos Bažnyčios misijinis įsipareigojimas sutelktas daugiausia į šeimą – ne tik dėl to, kad ši pamatinė žmogiškoji tikrovė šiandien patiria daugybę sunkumų bei grėsmių ir todėl jaučia ypatingą evangelizacijos bei konkrečios paramos poreikį, bet ir dėl to, kad krikščioniškosios šeimoms tenka esminis vaidmuo mokant tikėjimo, statydamas Bažnyčią kaip bendrystę bei ugdant jos gebėjimą misionieriškai veikti įvairiausiose gyvenimo situacijose, taip pat būti kultūros ir socialinio gyvenimo raugu krikščioniškąja prasme. Šia linkme žengsime ir artimiausiais pastoraciniais metais, todėl ir mūsų kongresas skirtas temai „Šeima ir krikščionių bendruomenė: asmens ugdymas ir tikėjimo perteikimas“.

Tai, kuo derėtų remtis stengiantis suvokti šeimos misiją krikščionių bendruomenėje ir jos užduotis ugdant asmenis bei perteikiant tikėjimą, visada išlieka santuokai ir šeimai Dievo, Kūrėjo ir Gelbėtojo, plane tenkanti reikšmė. Tokia bus šių mano popietinių apmąstymų, paremtų apaštališkojo paraginimo *Familiaris consortio* (II dalis, 12–16), esmė.

Antropologinis šeimos pagrindas

Santuoka ir šeima nėra atsitiktinis sociologinis konstruktas, ypatingų istorinių bei ekonominių situacijų vaisius. Priešingai, vyro ir moters teisingo santykio klausimas suleidęs šaknis į giliausią žmogaus esmę ir gali būti atsakytas tik tai ja remiantis. Jis negali būti atskirtas nuo žmogaus visada seno ir visada naujo klausimo: kas aš esu? O šis klausimas, savo ruožtu, negali būti atskirtas nuo Dievo klausimo: ar yra Dievas? Ir: kas yra Dievas? Koks iš tikrųjų yra jo veidas? Biblijos atsakymas į šiuos du klausimus yra vieningas ir nuoseklus: žmogus sukurtas pagal Dievo paveikslą, o pats Dievas yra meilė. Todėl pašaukimas mylėti yra tai, kas žmogų padaro autentišku Dievo paveikslu: jis tampa panašus į Dievą tiek, kiek tampa tu, kuris myli.

Iš šio pamatinio Dievo ir žmogaus ryšio kyla kitas – neišardomas dvasios ir kūno ryšys: žmogus iš tiesų yra siela, kuri reiškiasi kūne, ir kūnas, kurį gaivina nemirtinga dvasia. Todėl vyro ir moters kūnas turi, taip sakant, teologinį pobūdį, tai nėra tiesiog kūnas ir tai, kas žmoguje biologiška, nėra vien biologiška, bet yra mūsų žmogiškumo išraiška bei realizacija. Panašiai ir žmogaus lytiškumas nėra kažkas, kas būtų šalia mūsų kaip asmens būties, bet yra jos dalis. Lytiškumas įprasminamas tik tada, kai integruojamas į asmenį.

Taip iš dviejų ryšių – žmogaus su Dievu ir žmoguje kūno su dvasia – randasi trečias ryšys – žmogaus ir institucijos. Žmogaus visetas aprėpia laiko matmenį, ir žmogaus „taip“ visada peržengia dabarties momentą: jo vidujybėje „taip“ reiškia „visada“, sudaro ištikimybės erdvę. Tik jo viduje gali augti tas tikėjimas, kuris teikia ateitį ir leidžia vaikams, meilės vaisiams, tikėti žmogumi. Tad „taip“ laisvė atsiskleidžia kaip laisvė, gebanti prisiimti tai, kas neatšaukiama: todėl didžiausia laisvės išraiška nėra malonumo vaikymasis, niekada nepriartėjant prie autentiško apsisprendimo; priešingai, tikroji laisvės išraiška yra gebėjimas apsispręsti neatšaukiamam savęs dovanojimui, laisvei, per tai pilnatviškai atrandant save pačią.

Imant konkrečiai, vyro ir moters asmeninis ir abipusis „taip“ atveria erdvę ateičiai, kiekvieno autentiškam žmogiškumui, ir sykiu yra skirtas naujos gyvybės dovanai. Dėl šios priežasties asmeninis „taip“ privalo būti ir viešai atsakingas „taip“, kuriuo sutuoktiniai prisiima viešąją atsakomybę už ištikimybę. Nė vienas iš mūsų nepriklauso vien sau: todėl kiekvienas pašauktas savo giliausiais klodais prisiimti savo viešąją atsakomybę. Todėl santuoka kaip institucija nėra neteisėtas visuomenės ar valdžios kišimasis, tam tikros formos primetimas iš išorės; priešingai, tai vidinis reikalavimas, kylantis iš santuokinės meilės sutarties.

Tuo tarpu įvairios šiandienės santuokos nutraukimo formos, taip pat laisvosios sąjungos ir „bandomosios santuokos“, įskaitant tos pačios lyties asmenų pseudosantuokas, yra anarchinės laisvės, klaidingai laikomos tikroju žmogaus išlaisvinimu, apraiškos. Tokia pseudolaisvė remiasi kūno subanaliniu, neišvengiamai apimančiu ir žmogaus subanaliniu. Jos prielaida ta, kad žmogus gali daryti su savimi ką nori: tada jo kūnas tampa žmogiškuoju požiūriu antriniu dalyku, kuriuo galima naudotis kaip nori. Libertinizmas, pateikiantis save kaip kūno ir jo vertingumo atradimą, iš tikrųjų yra dualizmas, darantis kūną paniekos vertą, paliekantis jį, taip sakant, už asmens autentiškos būties bei kilnumo ribos.

Santuoka ir šeima išganymo istorijoje

Tiesoje apie žmogų besišaknijanti tiesa apie santuoką bei šeimą buvo įgyvendinta išganymo istorijoje, kurios šerdį sudaro žodžiai: „Dievas myli savo tautą“. Iš tiesų biblinis apreiškimas pirmiausia yra meilės istorijos išraiška, Dievo sandoros su žmonėmis istorija: dėl šios priežasties vyro ir moters meilės bei vienybės santuokos sandoroje istorija galėjo būti Dievo pasirinkta kaip išganymo istorijos simbolis. Nenusakomas faktas, Dievo meilės žmonėms slėpinys, kalbiškai išreiškiamas žodžiais, paimtais iš santuokos ir šeimos žodyno, – tiek teigiamais, tiek neigiamais: Dievo laikymasis savo tautos atžvilgiu apibūdinamas santuokinės meilės kalba, tuo tarpu Izraelio neištikimybė, jo stabmeldystė, įvardijama kaip svetimavimas ir prostitucija.

Naujajame Testamente Dievas savo meilę radikalizuoja taip, kad pats per savo Sūnų tampa mūsų kūno kūnu, tikru žmogumi. Tad Dievo vienybė su žmogumi įgyja savo aukščiausią, negrižtamą ir galutinę formą. Taip nubrėžiama ir galutinė žmogiškosios meilės, to abipusiško „taip“, kurio neįmanoma atšaukti, forma: ji neprimeta žmogui susvetimėjimo, bet, priešingai, išlaisvina jį iš visų istorijos susvetimėjimų bei gražina prie kūrinių tiesos. Todėl sakramentinis pobūdis, kurį santuoka įgyja Kristuje, reiškia tai, jog kūrinių dovana pakeliama į atpirkimo malonės rangą. Kristaus malonė nepridedama žmogaus prigimčiai iš išorės, ji jos neprievartauja, bet ją išlaisvina ir atkuria, išskeldama aukščiau nei jos pačios ribos. Ir kaip Dievo Sūnaus įsikūnijimo tikroji reikšmė atsiskleidžia ant kryžiaus, lygiai taip autentiška žmogiškoji meilė yra savęs atidavimas: jos negali būti be kryžiaus.

Brangūs broliai ir seserys, šį gilų Dievo ir žmogaus, Dievo meilės ir žmogaus meilės ryšį taip pat patvirtina kai kurios neigiamos tendencijos bei kai kurie neigiami procesai, kurie mus visus slegia. Žmogaus meilės nuvertinimas, autentiško gebėjimo mylėti slopinimas mūsų laikais atrodo veiksmingiausia priemonė Dievui iš žmogaus išginti, pašalinti Dievą iš žmogaus akiračio ir širdies. Tačiau troškimas „išlaisvinti“ gamtą iš Dievo nebeleidžia matyti pačios gamtos, įskaitant žmogaus prigimtį, tikrovės, paversdamas ją funkciju, kuriomis kaip nori galima disponuoti statydinant vadinamąjį geresnį pasaulį ir laimingesnę žmoniją, visetu.

Vaikai

Savo dieviškąjį modelį, Dievo meilę žmogui, santuoka atspindi ir vaikų prokreacija. Vyro ir moters tėvystės ir motinystės, lygiai kaip kūno ir meilės, negalima apibrėžti biologiniu aspektu: gyvybė pilnatviškai perteikiama tik tada, kai kartu su gimimu dovanojamos meilė ir prasmė, įgalinančios pasakyti „taip“ šiai gyvybei. Turint būtent tai prieš akis, tampa aišku, kaip iš pagrindų giliam vyro ir moters pašaukimui prieštarauja sistemingas susivienijimo užvėrimas gyvybės dovanai ar net negimusios gyvybės užgniauzimas bei manipuliavimas ja.

Vis dėlto nė vienas vyras ir nė viena moteris vieni savo išgalėmis neįstengia tinkamai perteikti gyvybės meilės bei prasmės savo vaikams. Kad būtų galima kam nors pasakyti: „Tavo gyvybė yra gerai, nors ir nežinau tavo ateities“, reikia didesnio autoritetingumo bei įtikinamumo, negu individas gali pats sau suteikti. Krikščionis žino, kad toks autoritetingumas suteiktas didesnei šeimai, Dievo žmonių istorijoje įsteigtai per jo Sūnų ir Šventosios Dvasios dovaną, – Bažnyčiai. Ji patvirtina amžinos ir nesugriaunamos meilės, laiduojančios kiekvieno mūsų gyvybei nuolatinę prasmę, veikimą. Dėl šios priežasties kiekvienos krikščioniškosios šeimos statydinimas vyksta ją palaikančioje ir lydinčioje didesneje Bažnyčios šeimoje. Ir priešingai, Bažnyčia statydinama šeimų „nedidelių namų Bažnyčių“, kaip jas vadina Vatikano II Susirinkimas (*Lumen gentium*, 11; *Apostolicam actuositatem*, 11), pasinaudodamas sena patristine ištara (Šv. Jonas Auksaburnis. *In Genesim serm.*, VI, 2; VII, 1). Šiuo atžvilgiu apaštališkajame paraginime *Familiaris consortio* tvirtinama, „jog krikščioniškoji santuoka... yra natūrali vieta, kur žmogaus asmuo įrikiuojamas į didžiąją Bažnyčios šeimą“ (15).

Šeima ir Bažnyčia

Iš viso to išplaukia aiškus padarinys: šeima ir Bažnyčia, konkrečiai, parapijos ir kitos bažnytinės bendruomenės formos, pašauktos artimiausiai bendradarbiauti vykdant pamatinę užduotį, kurią sudaro – vienas nuo kito neatskirtini – asmens ugdymas ir tikėjimo perteikimas. Gerai žinome, jog autentiškas auklėjamasis darbas nėra teisingos teorijos ar mokymo perteikimas. Reikia kažko didesnio ir žmogiškesnio – kasdien išgyvenamo meilei būdingo artumo, kurį tinkamai laiduoti gali pirmiausia šeimos bendruomenė, po to taip pat parapija, sąjūdis ar bažnytinė organizacija, kur sutinkama asmenų, besirūpinančių broliais, pirmiausia vaikais ir jaunuoliais, tačiau kartu ir suaugusiaisiais – pagyvenusiais, ligoniais bei šeimomis, nes Kristuje jiems visiems jie linki gera. Didysis auklėtojų globėjas šv. Jonas Boskas savo dvasiniams vaikams priminė, kad „auklėjimas yra širdies dalykas ir kad Dievas yra vienintelis jos šeimnininkas“ (*Epistolario*, 4, 209).

Auklėjimo pastangų, ypač mokant tikėjimo, kuris yra asmens ugdymo viršūnė ir asmeniui tinkamiausias horizontas, šerdis yra liudytojas: jis tampa atspara atsakant apie gyvenimą palaikančią viltį (plg. 1 Pt 3, 15) ir yra asmeniškai susijęs su tiesa, kurią siūlo. Negana to, liudytojas rodo ne į save, bet į kažkokį didesnį dalyką ar Asmenį, kurį jis sutiko ir patyrė kaip pasitikėjimo vertą gėrį. Tad kiekvieno auklėtojo ir liudytojo nepranokstamas pavyzdys yra Jėzus Kristus, didysis Tėvo liudytojas, kuris nieko nesakė iš savęs, bet kalbėjo būtent taip, kaip Tėvas jį pamokė (plg. Jn 8, 28).

Būtent todėl asmens krikščioniškojo ugdymo bei tikėjimo perteikimo pagrindą neišvengiamai sudaro malda, draugystė su Kristumi bei Tėvo veido jame kontempliavimas. Tas pat neabejotinai taikytina ir visam mūsų misijiniam išipareigojimui, pirmiausia mūsų šeimų pastoracijai: Šeima iš Nazareto mūsų šeimoms ir bendruomenėms tepasidaro nuolatinės ir pasitikėjimo kupinos maldos objektu, taip pat gyvenimo pavyzdžiu.

Brangūs broliai ir seserys, ir ypač jūs, brangūs kunigai: žinau, kaip dosniai ir nesavanaudiškai tarnaujate Viešpačiui ir jo Bažnyčiai. Jūsų kasdienės pastangos ugdyti naujųjų kartų tikėjimą, artimai siejant tai su įkrikščionimo sakramentais, taip pat rengiant santuokai bei palaikant šeimas jų dažnai nelengvame kelyje bei padedant joms vykdyti didžią savo vaikų auklėjimo užduotį, yra pagrindinis nuolatinio Bažnyčios atnaujinimo ir mūsų mylimos Romos socialinio audinio atgaivinimo būdas.

Reliatyvizmo grėsmė

Todėl tęskite tai nesileisdami įbauginami sutinkamų sunkumų. Auklėjimo ryšys savo prigimtimi yra subtilus dalykas: tai visada susiję su kito, kuris švelniai akinamas priimti sprendimą, laisve. Nei tėvai, nei kunigai, nei katechetai, nei kiti auklėtojai negali pamainyti vaiko ar jaunuolio, kuris jų auklėjamas, laisvės. O krikščioniškasis pasiūlymas, kviesdamas tikėti ir atsiversti, laisvės reikalauja iš pagrindų. Itin klastinga kliūtis šiandien auklėjimo pastangoms yra mūsų visuomenėje ir kultūroje masiškai vyraujantis reliatyvizmas, kuris, nieko nepripažindamas galutiniu, vieninteliu matu laiko „aš“ su jo norais ir kuris savo laisvės regimybe tampa kiekvienam kalėjimu. Tokiame reliatyvistiniame horizonte autentiškas auklėjimas neįmanomas: be tiesos šviesos kiekvienas asmuo pasmerktas anksčiau ar vėliau suabejoti savo gyvenimo gerumu ir jį sudarančiais ryšiais, savo įpareigojimo kartu su kitais ką nors bendrai statydinti galiojamumu.

Todėl aišku, jog turime ne tik stengtis įveikti reliatyvizmą mūsų asmens ugdymo darbuose, esame taip pat pašaukti priešintis jo destruktiviam vyravimui visuomenėje ir kultūroje. Dėl šios priežasties šalia Bažnyčios žodžio labai svarbus krikščioniškųjų šeimų liudijimas bei jų viešasis išipareigojimas vėl patvirtinti žmogaus gyvybės nuo prasiždėjimo momento iki natūralios pabaigos neliečiamumą, nepakartojamą bei nepamainomą santuoka grįstos šeimos vertę ir įstatyminių bei administracinių priemonių, kuriomis šeimai būtų padedama vykdyti vaikų gimdymo bei auklėjimo užduotį, esminę mūsų bendrai ateičiai, būtinybę. Už tokį jūsų išipareigojimą nuoširdžiai jums dėkoju.

Kunigystė ir pašvęstasis gyvenimas

Paskutinė žinia, kurią norėčiau jums patikėti, susijusi su rūpinimusi pašaukimais į kunigystę bei pašvęstąjį gyvenimą: visi žinome, kaip Bažnyčiai to reikia! Kad tokie pašaukimai gimtų ir bręstų, kad pašaukti asmenys laikytų save visada vertais pašaukimo, esminis vaidmuo tenka maldai, kurios niekada neturi stokoti jokioje šeimoje ir krikščionių bendruomenėje. Bet esmingai svarbus taip pat yra kunigų, pašvęstųjų vyrų bei moterų liudijimas gyvenimu, džiaugsmas dėl to, kad buvo pašaukti Viešpaties. Toks pats reikšmingas yra ir pavyzdys, kurį vaikai mato savo šeimose, ir šeimų įsitikinimas, jog vaikų pašaukimai ir joms yra didelė Viešpaties dovana. Kunigystės ir pašvęstojo gyvenimo reikalaujamas mergeliškumo iš meilės Dievui ir broliams pasirinkimas visada yra lydimas krikščioniškosios santuokos branginimo: abi skirtingos ir viena kitą papildančios formos tam tikru būdu daro regimą Dievo sandoros su savo tauta slėpinį.

Brangūs broliai ir seserys, šiuos apmąstymus patikiu kaip indėlį į jūsų darbą šiame kongrese ir vėliau per visus pastoracinius metus. Meldžiu Viešpatį suteikti drąsos ir užsidegimo, kad mūsų Romos Bažnyčia, visos parapijos, pašvęstojo gyvenimo bendruomenės, organizacijos ir sąjūdžiai intensyviau pajustų misijos džiaugsmą bei išitrauktų į jos pastangas ir per tai kiekviena šeima ir visa krikščionių bendruomenė iš naujo atrastų Viešpaties meilėje raktą, atrakinantį duris į širdį ir įgalinantį autentiškai mokyti tikėjimo bei ugdyti asmenis. Mano meilė bei palaiminimas telydi jus šiandien ir ateityje.

Gedulo ir vilties diena

Arkiavyskupo Sigito Tamkevičiaus žodis Gedulo ir vilties dienos minėjime Seime birželio 14 d.

Prieš septyniolika metų birželio mėnesį važiauvau į Sibiro tremtį. Galėjau ir nevažiuoti. Tuometinė LTSR prokuratūra pasiūlė parašyti kuklų prašymą – pažadą ateityje neužsiimti vadinamąja antisovietine veikla – ir pažadėjo laisvę. Buvau įsitikinęs, kad tai darydamas išduosiu tiesą, Tėvynę ir Bažnyčią, todėl prisiėmiau tremtinio dalią. Toje tremtyje pasitikau Lietuvos Atgimimą. Anuomet žvelgiant į Lietuvą iš Sibiro, ji atrodė nuostabiai graži ir brangi. Su tolima, bet širdžiai artima Tėvyne būčiau galėjęs sugretinti tik motiną.

Dabar Tėvyne yra ne mažiau brangi, tačiau širdis pilna nerimo. Tikriausiai ne tik mano, bet visų tremtinių bei geros valios tautiečių. Keista savijauta – tarsi stovėtum prie sunkiai sergančios motinos, nežinodamas, kaip jai padėti. Tarsi nematoma demono ranka Tėvyneje būtų sujaukusi viską: protus, širdis, moralę, žmonių svajones ir Lietuvos ateities viziją.

Lietuvos vaikai, perėję Gulagus ir Sibirą, šiandien ne tiek kenčia dėl asmeninių netekčių, prarastos sveikatos, sugriautų sodybų ar valstybės dėmesio stokos, kiek dėl draskomos, alinamos ir į moralinę bedugnę stumiamos Tėvynės. Šią valandą tikrai nesinori dejuoti ar ką nors kaltinti: šimtus kartų esu kalbėjęs, kad Lietuvai reikia ne verkšlentojų, bet darbininkų, nebijančių darbo naštos ir prakaito. Tai tiesa, bet kaip pradėti Lietuvos ateities statybą, jei nėra pamatų, jei aplinkui, kur akys užmato – nuo prasigėrusio kaimiečio lūšnos iki Seimo ir Vyriausybės rūmų – driekiasi moralinė pelkė.

Daug amžių Lietuva vadovavosi Dekalogu; jis buvo mūsų partizanų, kalinių ir tremtinių sąžinėse, ir tuomet visiems viskas buvo aišku: kur niekšybė, o kur didvyriškumas. Šiandien Dekalogą bandoma pakeisti žiniasklaidos apklausomis; girdi, visuomenė turi nuspręsti, kas moralu ir kas ne, ką liaupsinti, o ką pasmerkti. Tarsi niekas nežinotų, kad visuomenės nuomonę galima formuoti, – reikia tik pinigų. Kas amžiais buvo nuodėmė ir gėda, dabar tampa vos ne mados viršūne, kuria žavėtis raginamas mūsų jaunimas.

Kartais ateina mintis: o gal anuomet Sibire buvo daugiau laisvės? Bent jau aiškiai buvo suvokiama, kas yra laisvė. O dabar tvyro kažkoks laisvės pakaitalas, pasak popiežiaus Benedikto XVI, pseudo-laisvė, kuri uždeda nematomas grandines. Argi laisvės reikia tik tam, kad skriaustum silpnesni, terštum aplinką, niekintum Tėvynės veidą? Ar ne laisvės išniekinimas, kai valdžios vyrai nežino, į koki lygį turi būti „iškelta moralumo kartelė“, kai apgaulė garsiai pavadinama gudrumu? Nelemtų pavyzdžių prisižiūrėjusi Lietuvos nelaimėi auga pinigų garbinanti karta, besišaipanti iš meilės Tėvynei ir iš tų, kurie už ją kentėjo. Kam bus reikalingi Valdovų rūmai, jeigu mummyse tūnos vergas, trokštantis duonos ir žaidimų, tačiau nesuprantantis, kas yra garbė ir sąžinė?

Šiandienėje Lietuvoje kasdien su skausmu stebiu žmones, besigrumiančius dėl pinigų, žemės sklypų ir sotaus gyvenimo. Ant šito Mamonos altoriaus paaukojama viskas, kas šimtmečiais buvo brangu lietuviui širdžiai. Ko tuomet vertas žmogaus gyvenimas? Prieš šimtą dvidešimt metų rusai klasta suėmė ir pakorė 74-erių metų

Paskyrimai

Kauno kunigų seminarijoje

Kun. **Kęstutis Kėvalas** atleistas iš Kauno kunigų seminarijos propedeutinio kurso vadovo pareigų ir paskirtas Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvu.

Kun. **Rimantas Baltrušaitis** paskirtas Kauno kunigų seminarijos propedeutinio kurso vadovu.

Kun. **Rimas Skinkaitis** paskirtas Kauno kunigų seminarijos vicerektoriumi.

Kun. **Arvydas Žygas** atleistas iš Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvo pareigų, leidžiant jam išvykti į JAV teologijos doktorantūros studijoms.

Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Vidmantas Striokas** atleistas iš Rudaminos parapijos klebono pareigų ir paskirtas Višakio Rūdos bei Nemirų parapijų klebonu, paliekant jam kitas ankstesnes pareigas.

Kun. **Kęstutis Sprangauskas** atleistas iš Višakio Rūdos bei Nemirų parapijų klebono pareigų ir paskirtas Rudaminos parapijos klebonu, įpareigotas padėti sielovados darbe Lazdijų parapijoje.

Kun. **Virginijus Gražulevičius** atleistas iš Krosnos parapijos klebono pareigų ir paskirtas naujai steigiamos Rokų (Kaunas) parapijos klebonu, paliekant jam kitas ankstesnes pareigas.

Kun. **Juozas Klimavičius** atleistas iš Bartninkų bei Alksninės parapijų klebono pareigų ir paskirtas Krosnos parapijos klebonu.

Kun. **Alvydas Dvareckas** atleistas iš Daukšių bei Gudelių parapijų klebono pareigų ir paskirtas Bartninkų bei Alksninės parapijų klebonu.

Kun. **Vladas Jackūnas** atleistas iš Patilčių parapijos klebono pareigų ir paskirtas Daukšių bei Gudelių parapijų klebonu, paliekant jam kitas ankstesnes pareigas.

Kun. **Rimantas Baltrušaitis** atleistas iš Lazdijų dekanato vicedekano bei Lazdijų parapijos klebono pareigų ir išleistas pedagoginiam darbui į Kauno kunigų seminariją.

Kun. **Gintaras Urbštas** atleistas iš Kazlų Rūdos parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Lazdijų dekanato vicedekanu bei Lazdijų parapijos klebo-

nu, paliekant jam kitas ankstesnes pareigas.

Kun. **Egidijus Juravičius** atleistas iš Vilkaviškio vyskupijos Palaimintojo Jurgio Matulaičio kunigų seminarijos prokuratoriaus ir dėstytojo bei Marijampolės šv. Vincento Pauliečio parapijos rezidento pareigų ir paskirtas Patilčių parapijos klebonu bei Marijampolės šv. Vincento Pauliečio parapijos vikaru, paliekant jam kitas ankstesnes pareigas.

Kun. **Rimas Skinkaitis** atleistas iš Vilkaviškio vyskupijos Palaimintojo Jurgio Matulaičio kunigų seminarijos prefekto pareigų ir išleistas pedagoginiam darbui į Kauno kunigų seminariją, įpareigotas padėti sielovados darbe Lazdijų parapijoje.

Kan. **Kęstutis Žemaitis** paskirtas Marijampolės šv. arkangelo Mykolo parapijos rezidentu ir laikinosios Mokolų (Marijampolė) koplyčios rektoriumi, paliekant jam kitas ankstesnes pareigas.

-Vk-

Kaišiadorių vyskupijoje

Mons. **Vincas Baublys**, Pivašiūnų parapijos klebonas, paskirtas Alytaus dekanato dekanu ir Dusmenų parapijos administratoriumi; reziduos Pivašiūnuose.

Kun. dek. **Kęstutis Kazlauskas**, Molėtų parapijos klebonas, paskirtas Bijutiškio parapijos administratoriumi; reziduos Molėtuose.

Kun. **Alfonsas Kelmelis** paskirtas Vievio parapijos klebonu ir Kazokiškių parapijos administratoriumi; reziduos Vievyje.

Kun. **Juozapas Napoleonas** Anusevičius paskirtas Videniškių parapijos klebonu.

Kun. **Vytas Bučinskas** paskirtas Purnos parapijos klebonu.

Kun. **Algimantas Baltuškonis**, Giedraičių parapijos klebonas, paskirtas Dubingių parapijos administratoriumi; reziduos Giedraičiuose.

Kun. **Povilas Stankevičius** paskirtas Šešuolių parapijos klebonu ir Zibalų parapijos administratoriumi; reziduos Šešuoliuose.

Kun. **Juozas Bakšys** paskirtas Nemunaičio parapijos klebonu.

čečėnų pasipriešinimo kovos lyderį Uma Dujevą. Jam su virve ant kaklo laukiant mirties, vienas vietinis išdavikas kalbėjo: „Kam tu kovojai už laisvę, juk žinotai, kad rusai galingesni? Štai tu mirsi, o aš gyvensiu“. Uma Dujevas jam atsakė: „Aš tai mirsiu pakankamai pagyvenęs laisvėje, nes visą gyvenimą tarnavau Dievui ir savo tautai. O ką tu nuveiksi per likusį niekingą gyvenimą? Dar suvalgysi vieną didelį maišą kukurūzų ir užpildysi vieną tualetu duobę“.

Lietuvą branginusių kalinių ir tremtinių vardu linkiu tautiečiams Seime ir Vyriausybėje, universitetuose ir mokyklose, miestuose ir kaimuose prisiminti to žilagalvio čečėno priešmirtinius žodžius. Jis mirė laisvas. Jis nenorėjo beprasmio, nors ir sotaus gyvenimo nelaisvėje. Tik tokie žmonės gali kurti ateitį. Taip pat ir Lietuvos ateitį.

Vilniuje

Birželio 14 d. 18 val. Vilniaus arkikatedroje buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios už tremtinius, kalinius ir jų artimuosius. Šv. Mišias aukojo ir pamokslą sakė vysk. J. Tunaitis, koncelebravo kun. R. Doveika ir mons. G. Grušas. Liturgijoje dalyvavo LR prezidentas V. Adamkus su žmona. Per pamokslą vysk. J. Tunaitis, kalbėdamas apie 1941 m. tremtis ir kitas XX amžiaus katastrofas, sakė: „Apvylęs lūkesčius, XX amžius tapo kruviniausiu ir atgrasiausiu žmonijos amžiumi, apgaulingos politikos ir siaubingų žudynių amžiumi. Koks buvo tikrasis viso to blogio mastas tiek Rytuose, tiek ir Vakaruose, žino tik Dievas, o šiandien Evangelijoje jis skelbia, kad laikų pabaigoje tai bus atverta visai žmonijai“. Vyskupas citavo popiežiaus Jono Pauliaus II knygą „Atmintis ir tapatybė“, kurioje rašoma: „Viešpats Dievas nacizmui leido „gyvuoti“ dvylika metų. Matyt, tai buvo Dieviškosios Apvaizdos šiai beprotybei nustatyta riba. (...) Man tapo aišku, – rašė popiežius, – kad komunistų valdymas truks daug ilgiau. Maščiau, kad šis blogis tam tikru būdu buvo būtinas pasauliui ir žmogui“. „Kiekvienam blogiui riba yra gėris – Dievo ir žmogaus gėris, kuris žmonijos istorijoje sklėdėsi išstisus tūkstantmečius ir sklėsis iki laikų pabaigos. Neįmanoma nuo žmogaus istorijos atskirti Dievo“, – sakė vysk. J. Tunaitis.

Po šv. Mišių tikinčiųjų procesija perėjo į Tremtinių koplyčią, kur buvo kalbama speciali malda, giedama „Viešpaties Angelas“ ir „Marija, Marija“. Tą patį vakarą Vilniaus šv. Jonų bažnyčioje surengtas stalinizmo aukoms atminti skirtas koncertas. Jo metu choras „Jauna muzika“ ir Šv. Kristoforo orkestras atliko italų kompozitorių Scarlatti ir Bononcini „Stabat Mater“.

Birželio 15 d. Vilniuje, prie televizijos bokšto, buvo atidengtas paminklas Lietuvos laisvės gynėjams. 8,5 metro aukščio bronzinį memorialą „Aukojimas“, skirtą visiems kada nors kovojusiems už Lietuvos laisvę, sukūrė skulptorius Darius Bražiūnas ir architektas Artūras Asauskas.

Šiauliuose

Birželio 14-ąją, Gedulo ir vilties dieną, Lietuvoje švenčia ne tik buvę politiniai, kaliniai, tremtiniai, partizanai, bet ir jų artimieji bei skausmui neabejingi žmonės. Šiauliuose ta proga sausakimšoje Šv. Jurgio bažnyčioje šv. Mišias aukojo bei pamokslą pasakė parapijos klebonas Egidijus Venckus. Kunigas nuoširdžiais žodžiais kreipėsi į susirinkusius buvusius tremtinius ir politinius kalinius ir ragino ne tik mintimis peržvelgti sunkius tremties metus, bet ir pasižiūrėti į šiandieną: kas esame ir kokie turėtume būti. Svarbu ne tik prisiminti skausmingą praeitį, bet ir vilties bei laisvės žodžius perduoti jaunimui. „Mokykite mus, raginkite, rodykite pavyzdį, ir mes užsi-degsim tuo entuziazmu, tapsim tikros laisvės sekėjais“, – sakė klebonas.

Po šv. Mišių bei Švenčiausiojo Sakramento pagarbinimo prisiminimų vakarą vedė buvęs tremtinys Vladas Ravka. Psalmes giedojo vokaliniis „Rokoko“ ansamblis, vadovaujamas Rasos Kauneckaitės, toli nuo tėvynės praleistus metus dainomis prisiminė Šiaulių miesto tremtinių choras „Tremtinys“ (vadovė Rasa Gasiūnienė). Prie dainų pynės prisidėjo ir Ilmeros Abromavičienės vadovaujamas ansamblis „Vidurnakty nežuvę“.

Po to iškilminga eiseną Šiaulių gatvėmis ėjo geležinkelio link. Čia žuvusiems, nebesugrįžusiems atminti buvo dedamos gėlės, degamos žvakės. Šiaulių vidurinės mokyklos istorijos mokytojas, Tremtinių tarybos narys, apskrities koordinatorius Klemensas Arlingevičius savo kalboje sugrįžo prie pačios pradžios – 1940-ųjų bei 41-ųjų metų. „Džiaukimės, kad esame laisvi. Tai ypač supranta ešelonų sesės, ešelonų broliai“, – sakė mokytojas. Šiaulių meras Vytautas Juškus padėjo gėlių vainiką prie paminklo žuvusiems. Jis linkėjo tautai vienybės ir santarvės, nes tik vieninga tauta gali būti stipri. Prisikėlimo apygardos vadas Juozas Mocius pabrėžė, jog tik Dievo palaimos dėka buvę pasmerkti sugrįžo, gali dalytis tarpusavy prisiminimais. „Būdami nepakenčiamose sąlygose kreipėmės į Viešpatį, prašydami jo pagalbos“, – sakė Juozas Mocius. Norilsko sukilimo dalyvis Gasickis bei Vorkutos lageryje kalėjęs Kazimieras Orvydas dalijosi prisiminimais, skaitė tremtyje kurtą poeziją, dainavo patriotines dainas. Poezijos posmais į susirinkusiuosius prabilo literatas Jonas Jaunius Kulys. Prisiminimų vakaras baigtas malda, tylos minute, giesme Švenčiausiajai Mergelei Marijai.

-sm, irat-

Kunigų diena Kaišiadorių vyskupijoje

Gegužės 25 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre vyko Kaišiadorių vyskupijos kunigų pastoracinio ugdymo užsiėmimai tema „Tarnaujantis kunigas“.

Užsiėmimus malda prašant arkivyskupą Teofilijų Matulionį paskelbti palaimintuoju pradėjo Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis. Po šios maldos kunigai kartu su ganytoju meldėsi už gegužės 22 d. mirusį vyskupijos kunigą Stanislovą Lindą, Sešuolių ir Zibalų parapijų kleboną. Po to vyskupas pakvietė pasidalyti pastoracinės tarnystės patirtimi kunigą Aldoną Gudaitį, Jėzaus draugijos provincijolą Lietuvoje.

Prelegentas iš pradžių trumpai prisiminė savo kelią į kunigystę bei pirmuosius kunigystės metus. Tėvas Aldonas atkreipė dėmesį į dažniausiai kunigystės kelyje pasitaikančius trukdžius, pirmiausia egocentrizmą. Prelegentas minėjo, jog tuo susižavi net patys tikintieji, neretai daugiau dėmesio skirdami kunigo asmeniui, o ne jo skelbiamoms tiesoms. Kunigas pateikė pavyzdį iš savo kunigiškos patirties Šiauliuose. Ten besidarbuodamas daugiausia dėmesio skyrė jaunimo pastoracijai. Jam persikėlus dirbti į kitą parapiją, pasigirdo kalbos, jog besilankančiųjų šv. Mišiose sumažėjo: girėdi, išvykus kunigui Aldonui, nebeįdomu eiti į šv. Mišias. Kun. Aldonas pabrėžė, jog vadinamosios kunigo sėkmės ir nesėkmės, kurios neretai sąlygojamos kunigo asmenybės, neturėtų būti taip sureikšminamos. Kunigo veiklos sėkmė, anot prelegento, priklauso tik nuo vieno – nuo kunigo ryšio su Jėzumi. Šis ryšys yra pagrindinis vardiklis ir rodiklis kunigo tarnystėje.

Antroje užsiėmimų dalyje kalbėjo arkivyskupas Jonas Bulaitis, einantis apaštališkojo nuncijaus pareigas Tiranoje ir gegužės mėnesį viešėjęs Kaišiadorių vyskupijoje. Jis trumpai pasidalijo savo tarnystės Apaštalu Sosto misijoje patirtimi. Tarp kitų minčių, arkivyskupas atkreipė dėmesį į klusnumo svarbą kunigo, taip pat kitų Bažnyčios tarnautojų veikloje. Jis prisiminė savo paskyrimą į Albaniją, kai, žmogiškai žvelgiant, iš Korėjos, klestinčios

Kun. **Robertas Mikalauskas** pakeltas Kruonio parapijos klebonu bei paskirtas Kalvių parapijos administratoriumi; reziduos Kruonyje.

Kun. **Ažuolas Miliuskas** paskirtas Daršūniškio parapijos administratoriumi.

Kun. **Antanas Černa** paskirtas Širvintų parapijos altaristu.

Kun. **Vladui Avižieniui** leista reziduoti Pivašiūnų parapijoje.

Kun. **Valerijus Rudzinskas** išleistas pastoraciniam darbui į Vilkaviškio vyskupiją.

Diak. **Algimantas Gaidukevičius** paskirtas liturginei praktikai ir diakono tarnystei į Elektrėnų parapiją.

Diak. **Darius Vėlyvis** paskirtas liturginei praktikai ir diakono tarnystei į Molėtų parapiją.

-Kš-

Pareiškimas

Birželio 10 d. Kaišiadorių vyskupijos internetiniame puslapyje paskelbtas kunigo Sauliaus Stirnos pareiškimas, kuriame jis apgailestauja dėl 2003 m. birželio 21 d. dienraštyje „Lietuvos rytas“ paskelbtos publikacijos. Pareiškime sakoma: „Šiuo metu būdamas nepaveiktas psichotropinių vaistų bei nesąlygojamas šalutinių nuomonių, atšaukiu savo šmeižikiškus pasisakymus apie tuometinį Kauno tarpdiecizinės kunigų seminarijos rektorių, kurie buvo publikuoti dienraštyje „Lietuvos rytas“ bei paskelbti televizijos laidoje „Prašau žodžio“. Užtikrinu, jog šie pasisakymai neatitinka tikrovės, be to, labai nuoširdžiai atsiprašau Kauno arkivyskupą Sigitą Tamkevičių už šmeižtą bei padarytą didelę moralinę žalą“.

-Kš-

Teologijos magistro laipsniai

Šių metų birželio mėnesį Kaišiadorių vyskupijos kunigai Algis Ananis, Virgilijus Balnys, Robertas Mikalauskas ir Mindaugas Sabonis Katalikų teologijos fakultete VDU baigė bažnytinės teisės studijų programos magistrantūrą ir apgynė teologijos magistro laipsnius.

-Kš-

Sutvirtinimo sakramentas Anykščiuose

Birželio 4 d. Šv. Mato bažnyčioje Panevėžio vyskupas J. Kauneckas jau-

niesiems parapijos bendruomenės nariams suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Anykščiuose yra sena tradicija iškilmingai sutikti Sutvirtinimo sakramentą teikiančią vyskupą. Kaip ir prieš dešimtis metų, vyskupas buvo sutiktas prie miesto ribos su gėlėmis, medaus puodynėle bei Kopyčios chorščių giesme, linkinčia visiems ramybės. Garbusis svečias, lydimas Šv. Mato bažnyčios klebono Stanislovo Krumpiausko, į miestą atvyko atviru kabrioletu, lydimu baikerių. Bažnyčios šventoriuje, gaudžiant pučiamųjų orkestrui, vyskupą parapijiečiai pasitiko su duona, o mergaitės apjuosė ažuolo lapų girlianda. Į bažnyčią vyskupą lydėjo istorinių šokių kolektyvo pora Renesanso epochos drabužiais. Nuskambėjus giesmei „Petro laivas“, vaikai iš įvairių Anykščių dekanato parapijų skaitė maldas, giedojo giesmes, Eucharistijos metų proga buvo surengta ir Švč. Sakramento adoracija.

Vyskupas Jonas Kauneckas per pamokslą kalbėjo apie tikros, nuoširdžios maldos galią ir svarbą. Po Šv. Mišių prasidėjo Sutvirtinimo apeigos. Atlydėti tėvų, brolių, seserų, atnaujintą Krikšto pažadus ir išpažinę tikėjimą, per du šimtai Anykščių parapijos paauglių buvo patepti krizma, gaudami dvasinę dovaną, pasak senųjų maldu, „šviesos drabužį“, „išganymo apsiaustą“, „neišdildomą antspaudą“. Po Sutvirtinimo apeigų bažnyčios šventoriuje senovinius šokius šoko kolektyvas „Baltoji pavana“.

-ksm-

Renginiai Panevėžio šv. apašt. Petro ir Povilo parapijoje

Gegužės 28 d. Dievo Apaizdos seserų vienuolyne vyko parapijos dvasinio atsinaujinimo programos „Atgavink“ narių organizuotos parapijos kolektyvos „Mokinytė“. Su kunigu Albertu Kasperavičiumi, ses. Hana Bivil, tikėjimo pasidalijimo grupelių globėjais Stase Kuokaliene ir Antanu Palioniu mažose grupelėse apmąstyta ir dalytasi mintimis, ką kiekvienam reiškia būti Jėzaus mokiniu, kaip kasdieniniame gyvenime liudyti Kristų tarp artimųjų ir parapijos bendruomenės. Surengtos susitaikinimo pamaldos. Rekolekcijos baigėsi šv. Mišiomis Šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčioje. Šv. Mišių metu prašyta Šventosios Dvasios leisti labiau pažinti Viešpatį, jo gyvenimą, mokslą, kančią ir niekada neuilsti būti Kristaus mokiniais.

šalies, nebuvo malonu vykti į pilietinio karo nuniokotą, skurdų, pilną nežinomybės kraštą. Tačiau šį sprendimą arkivyskupas priėmęs kaip Dievo valią, galimybę tarnauti jo Bažnyčiai. Kalbėdamas apie Albanijos katalikus, nuncijus minėjo, jog Bažnyčiai šiame krašte nelengva, pirmiausia dėl komunistinės – ateistinės praeities, taip pat šių dienų socialinių sunkumų – nedarbo, skurdo. Pastoracinėje veikoje daug padeda vienuolijos, ypač jėzuitai. Jiems pavestos kai kuriuos parapijos, kunigų seminarija. Nuncijus pasidžiaugė, jog pastaruoju metu Apaštalo Sostui pavyko užmegzti artimesnius santykius su Albanijos valdžia, pasirašyti tarpvalstybinių sutarčių.

Užsiėmimų pabaigoje vyskupo generalvikaras kun. Algirdas Jurevičius supažindino kunigus su kurijos einamaisiais reikalais. Kunigų pastoracinio ugdymo užsiėmimai, kaip įprasta, baigti pietumis kartu su vyskupu vyskupijos kurijoje.

-Kš-

Pilgriminis žygis į Kryžių kalną

Birželio 5 d. popietę į Šiaulių katedrą susirinkusius tikinčiuosius Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis pakvietė į pilgriminį žygį. Šis žygis į Kryžių kalną – tai atgaila ir Dievo atsiprašymas už tai, kad milijonams pradėtų kūdikių patys tėvai neleidžia ateiti į pasaulį. Pilgrimai tradiciškai nešė kryžių, vienydamiesi maldomis dėl kūdikių gyvybių išsaugojimo. Žygį organizavo Lietuvos katalikų moterų sąjunga. Jam vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Iš katedros išėita su giesme „Viešpaties palaima visada telydi mus“. Visos kelionės metu beveik be perstojo pilgrimai giedojo, kalbėjo rožinį bei litanijas. Kryžius neštas pasikeičiant. Su dideliu noru ir džiaugsmu jį nešė ir vaikai – mažiausieji žygio dalyviai.

Pusiaukelėje susitikta su atvykusiais aplankyti savo tėviškės Australijos lietuviais. Jie kartu su pilgrimais dalyvavo šv. Mišiose, kurias Kryžių kalne aukojo vyskupas Bartulis. Pamokslu pradžioje pasveikinęs visus tėvus su jų diena ganytojas linkėjo, kad jie būtų ištikimi ir garbingi šeimų tėvai, rodantys kelią į Dangaus tėvynę visai šeimai. „Šiandien mūsų pilgriminės kelionės metu trokštame permaldauti Dievą už tuos tėvus, kurie yra nepaprastai toli nuo Viešpaties valios vykdymo kelio ir neleidžia ateiti į pasaulį kūdikiams“, – sakė vyskupas. Šeimos skirtos tam, kad jose kūdikis galėtų jaustis saugus, laimingas, eitu per žemę turėdamas gerus, garbingus tėvus. Ganytojas ragino ne teisti, bet melstis už šeimų tėvus, kad jie suprastų nepaprastą atsakomybę ieškoti Dievo valios. Per pamokslą vyskupas taip pat minėjo partnerystės įstatymo bei gyvenimo savo malonumui problemas, reiškė viltį dėl šeimai palankių įstatymų priėmimo. Svarbu, anot jo, suprasti pašaukimo tėvystei prasmę, gausių šeimų laimę, „tuomet šeima iš tiesų tampa mažąja šventove“.

Lietuvos katalikų moterų Šiaulių skyriaus vadovė visų susirinkusiųjų vardu padėkojo Šiaulių vyskupui E. Bartuliui už tikėjimo, meilės ir gerumo liudijimą.

-irat-

Pristatyta knyga apie Bažnyčios istoriją Lietuvoje

Birželio 8 d. Vilniaus arkivyskupijos kurijoje visuomenei buvo pristatyta pirmoji Lietuvos Bažnyčios istorija. Tai Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto pastangomis pirmąsyk su išsamiais moksliniais komentarais lietuvių kalba išleista žymiausio baroko laikų LDK istoriko, jėzuito Alberto Vijūko-Kojalavičiaus XVII a. viduryje lotyniškai parašyta knyga „Įvairenybės apie Bažnyčios būklę Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštijoje“.

Pristatyme dalyvavo Bažnyčios hierarchai, kunigai, mokslininkai. Visus sveikines Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis ta proga dėkojo mokslininkams ir leidėjams už didėjančią dėmesį Lietuvos Bažnyčios istorijai ir pabrėžė tradicijos tęstinumo svarbą.

Dvitomio sudarytojas dr. Darius Kuolys sakė, kad ši knyga yra verta išskirtinio visuomenės dėmesio. Veikalas, kuriame Albertas Vijūkas-Kojalavičius Bažnyčios istoriją vertina ir tyrinėja iš valstybės pozicijų, yra itin naudingas norint pažinti kultūros istoriją.

Knygos pristatyme dalyvavęs vysk. Jonas Boruta SJ paaiškino Alberto Vijūko-Kojalavičiaus Bažnyčios istorijos parašymo kontekstą. Sigitas Narbutas, pratęsdamas vysk. Jono Borutos SJ mintis, sakė, kad šis veikalas – tai mūsų knyginės kultūros paminklas, itin moderni tų laikų informacijos sklaidos priemonė, išsaugojusi modernybę liudijančią pavidalą. Tėvo Alberto kūrinys priklauso Bažnyčios istorijos žanro ištakoms ir yra svarbus ne tik istoriografijai, Bažnyčios istorijai, bet ir teologijai, dailės istorijai, pedagogikai.

Tėvas Antanas Saulaitis SJ kalbėjo apie jėzuitiškų šaltinių paveldo aktualumą šiandien. Vertimo rengėja ir redaktorė Ona Daukšienė atkreipė dėmesį į tai, kad istoriko jėzuito Alberto Vijūko-Kojalavičiaus veikalui būdinga švari ir turtinga lotynų kalba. Ji neabejojanti, jog garsaus istoriko pateikiami pasakojimai apie LDK šventųjų gyvenimus ir stebuklus, malonėmis garsėjančias šventąsias vietas ir atvaizdus bus įdomūs daugeliui skaitytojų. Pasak redaktorės ir vertėjos, kartais tėvui Albertui istorikų prikišamas neobjektyvumas, atrodytų, ne visai korektiškas, nes kai kurios ypač realistiško ir gyvo pasakojimo detalės liudija jo autentiškumą.

Filosofas Vytautas Ališauskas svarstė, kuo pirmoji Lietuvos Bažnyčios istorija įdomi ir reikšminga dabarties visuomenei. Jis ragino šiandieninės žurnalistikos nuskurdintus skaitytojus nekrūpčioti dėl aštresnių baroko epochos istoriko epitetų bei posakių, kurie anais laikais buvo suvokiami kaip elegantiški posakiai ir metaforos.

-sm-

Eucharistijos metams skirta šventė Panevėžyje

Birželio 4 d. Panevėžio Sielovados centre buvo surengta Eucharistijos metams skirta šventė, į kurią susirinko vyskupijos dekanatų jaunimas – projekto „Pasilik su mumis, Viešpatie!“, skirto Eucharistijos metams, dalyviai. Renginį organizavo vyskupijos Katechetikos centras (vadovė Zita Tručionienė) ir vyskupijos Jaunimo centras (vadovas diak. Saulius Černiauskas), talkino savanoriai, ateitininkai ir skautai. Renginį parėmė Panevėžio vyskupijos kurija, verslininkas Jonas Katinas, uždaroji akcinė bendrovė „Midenė“ ir Karaliaus Mindaugo bataliono motorizuotas pėstininkų būrys. Šventę „Pasilik su mumis, Viešpatie!“ vedė Velžio (Panevėžio r.) gimnazijos 10 klasės moksleivė, ateitininkų vysk. K. Paltaroko kuopos narė Žydrūnė Kripaitytė.

Šių metų pradžioje buvo paskelbtas piešinių ir rašinių konkursas tema „Pasilik su mumis, Viešpatie!“, o vyresnieji dekanatų mokyklų auklėtiniai galėjo įsitraukti į kitas projekte pasiūlytas programas. Pradinių klasių piešinių konkurse nugalėtojais pripažinti Karolis Milickas (Raguva), Sangirdas Lapėnas (Biržai) ir Aistė Osipovaitė (Rokiškis). 5–8 klasių grupėje apdovanoti Juozas Andriūnas (Panevėžys), Viktorija Ruželytė (Pandėlys) ir Renata Veleckaitė (Aleksandravėlė). 9–12 klasių grupėje prizai atiteko Raimondai Miknutei (Panevėžys), Mantui Pakštui (Anykščiai) ir Jolantai Kantakevičiūtei (Samaniai). Rašinių konkurse tarp 1–4 klasių paminėtini Rūtos Inciūraitės (Pandėlys),

Atsiliepdami į popiežiaus Jono Pauliaus II kvietimą šiais Eucharistijos metais su ypatingu užsidegimu išgyventi Viešpaties Kūno ir Kraujo iškilnę, Šv. apašt. Petro ir Povilo parapijiečiai entuziastingai šventė gegužės 29 d. – Devintinių sekmadienį. Sumos šv. Mišias ta proga Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo koplyčioje aukuro Panevėžio vyskupas Jonas Kuneckas. Po šv. Mišių procesija su Švenčiausiuoju Sakramentu ėjo miesto gatvėmis į Šv. apašt. Petro ir Povilo, Švč. Trejybės bažnyčias ir Kristaus Karaliaus katedrą, kur vyko Švenčiausiojo Sakramento pagarbinimas.

Tėvo dienos (birželio 5 d.) proga vakare Šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčioje surengtas sakralinės muzikos koncertas. Grojo Panevėžio rajono vaikų muzikos mokyklos Respublikinio vaikų ir jaunimo festivalio „Skambėk, jaunyste“ simfoninis orkestras (meno vadovas ir dirigentas Kęstutis Plančiūnas), giedojo Panevėžio vokalistų kvintetas „Bel Canto“ bei Panevėžio rajono vaikų muzikos mokyklos choras (vadovės Vaida Nevulienė ir Violeta Kirpotienė). Po koncerto parapijos klebonas dekanas Petras Baniulis padėkojo už surengtą koncertą ir įteikė padėkos raštus.

-vp-

Pagerbtas prelado Mykolo Krupavičiaus atminimas

Birželio 11 d. Balbieriškyje prasidėjo renginių ciklas, skirtas žymaus visuomenės veikėjo prel. Mykolo Krupavičiaus 120-osioms gimimo metinėms paminėti. Simboliška, kad pirmieji M. Krupavičių pagerbė jo kraštiečiai. Balbieriškio žemės ūkio mokyklos salėje ta proga surengta mokslinė konferencija „Jo širdyje sutarė Dievas ir žmogus“. Šiame renginyje dalyvavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, kunigai, Mykolo Krupavičiaus giminaitės, valdžios pareigūnai, istorikai, Balbieriškio miestelio gyventojai ir svečiai. Susirinkusius pasveikino Prienų muzikos mokyklos mokytojų kvartetas, sugiedojęs Balbieriškio miestelio himną. Konferencijos metu kalbėję pranešėjai prisiminė prelado sudėtingą gyvenimą ir nuopelnus Lietuvai. Renginio dalyviai turėjo galimybę pažūrėti trumpą dokumentinį filmą, kuriame įamžintas M. Krupavičius savo paskutiniais gyvenimo metais. Po konferencijos šiai iškiliai asmenybei atminti pašventintas koplytstulpis. Vėliau

miestelio bažnyčioje vyskupas R. Norvila drauge su kitais kunigais aukojo šv. Mišias. Savo pamoksle ganytojas vėl šiltu žodžiu prisiminė prelatą.

Tolesnę kultūrinę programą nutraukė prasidėjęs smarkus lietus. Bet bažnyčioje susirinkę žmonės galėjo paklausyti vyrų choro „Sakalas“ atliekamų dainų.

-dj-

Krikščioniškojo jaunimo festivalis Pažaislyje

Birželio 3–4 d. Pažaislio vienuolyne vyko krikščioniškojo jaunimo festivalis „Broliai kapucinai kviečia!“. Jame dalyvavo per pusantro šimto jaunuolių iš įvairių Kauno arkivyskupijos parapijų bei organizacijų, taip pat jaunimas iš Klaipėdos, Vilniaus ir net svečiai iš Latvijos. Pagrindinis renginio iniciatorius bei organizatorius – br. Vincentas Tamošauskas OFM Cap., jam talkino Kauno arkivyskupijos jaunimo centras. Renginio tema – „Dievas yra meilė“ (pagal 1 Jn 4, 8). Festivalio metu jaunimas gilinosi į krikščioniškos meilės esmę. Vyko pokalbiai ir pasidalijimai grupelėse, Susitaikinimo sakramento bendruomeninis šventimas su individualia išpažintimi, Švč. Sakramento adoracija, evangelizacinis koncertas ir kt. Renginį vainikavo Eucharistijos liturgija, kuriai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Per pamokslą ganytojas kalbėjo apie jaunatviškas svajones, kurios nebūtinai visuomet sutampa su tuo, kas tau geriausia, ir tik Dievas žino – ko tau labiausiai reikia. „Todėl labai svarbu būti visuomet atidžiam bei atviram Dievo valiai savo gyvenime ir niekada neprarasti vilties“, – kalbėjo arkiv. S. Tamkevičius.

-dch-

Giesmių šventė

Birželio 3–4 d. Musninkuose, Širvintų r., vyko Kaišiadorių vyskupijos vaikų ir jaunimo chorelių šventė „Mes pas jį ateisime ir apsigyvensime“. Renginį organizavo Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centras. Šventėje dalyvavo 170 jaunų žmonių iš Aukštadvario, Bagaslaviškio, Butrimonių, Daugų, Elektrėnų, Kaišiadorių, Kernavės, Kruonio, Merkinės, Musninkų, Perlojos, Pivašiūnų, Senosios Varėnos, Užuguoščio, Vievio ir Želvos parapijų.

Atvykę į Musninkus renginio dalyviai prisistatė giesme, o po vakarienės bū-

Vaido Bučenko (Rokiškis), Dovilės Butėnaitės (Rokiškis) ir Kristinos Krikščiūnaitės (Panevėžys) darbai. 5–8 klasių grupėje apdovanotos Dovilė Kalendraitė (Pandėlys), Samanta Pajaujytė ir Vita Kuodytė (Miežiškiai). 9–12 klasių grupėje apdovanojimas atiteko Viktorijai Melvydaitei (Pandėlys).

Šventė prasidėjo Sielovados centro parke. Skambant įrašui „Kaip ištroškusi elnė“, liturginį šokį šoko Panevėžio dekanato Kristaus Karaliaus katedros parapijos ir vyskupo K. Paltaroko vidurinės mokyklos mokiniai (vadovė Gražina Bataitienė). Jaunimą pasveikino Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Vėliau Panevėžio vyskupijos dekanatų vaikai, jaunimas ir vienuolijos rodė meninę programą. Scenoje pirmieji pasirodė Subačiaus šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos jaunuoliai. Jie šventei parengė muzikinę literatūrinę kompoziciją (vadovė – tikybos mokytoja Irena Balčiūnienė). Drauge su visais šventės dalyviais liturginius šokius šoko Smilgių šv. Jurgio parapijos jaunimas (vadovė – tikybos mokytoja Milda Švelnienė). Į susirinkusiuosius prabilo Įsikūnijusio Dievo Žodžio vienuolijos brolis kunigas Marco Mikalonis. Inscenizaciją „Jėzus gyvas“ parodė Pandėlio Švč. M. Marijos Vardo parapijos jaunuoliai (vadovė – tikybos mokytoja Eglė Glemžienė). Kristaus Karaliaus katedros jaunimas pakvietė kartu giedoti giesmę „Viešpatauk manyje, Viešpatie“ (vadovas Laimonas Šimoliūnas). Mintimis dalijosi Baltriškių šv. Kazimiero parapijoje įsikūrusios Tiberiados bendruomenės broliai Mykolas de Meulenaer ir Egidijus Charue. Panevėžio dekanato Švč. Trejybės parapijos vaikai ir jaunuoliai parodė inscenizaciją Sūnaus palaidūno tema (vadovė Irena Stankevičienė). Giedojo Raguvėlės šv. diak. Stepono parapijos vaikai (vadovė – tikybos mokytoja Angelė Ažusienienė). Kupiškio dekanato Kupos pradinės mokyklos mokiniai parodė inscenizaciją tema „Būk su manimi, Viešpatie!“ (vadovė Laima Giedraitienė).

Biržų šv. Jono Krikštytojo parapijos jaunimo grupė pagiedojo giesmių ir parodė inscenizaciją (vadovė – tikybos mokytoja Saulė Cameron). Giesmė širdis sušildė Panevėžio dekanato Miežiškių Švč. M. Marijos Aplankymo parapijos vaikai, vadovaujami tikybos mokytojos Ligitos Kuzmienės. Sveikino ir Utenos dekanato jaunuoliai kartu su dekanu Sauliumi Kalvaičiu bei tikybos mokytoja Jolanta Šyvyte. Pasvalio dekanato jaunimas giedojo savo sukurtą himną, kuris pirmą kartą nuskambėjo per Pasvalio dekanato jaunimo dieną. Giesmėmis sveikino ir Panevėžio šv. apaštalų Petro ir Povilo parapijos vaikai bei jaunuoliai (vadovė Liuda Vėžytė). Panevėžio miesto Mykolo Karkos vidurinės mokyklos moksleiviai pasakojo Didžiosios Meilės istoriją (vadovė – tikybos mokytoja Dalia Kubilienė).

Po pasirodymų jaunuoliai kartu su savo vadovais pėsčiomis keliavo į Kristaus Karaliaus katedrą. Buvo parengtos keturios katechezės stotelės. Visus į Dievo tautą subūrė ir į katedrą palydėjo Mozė (diakonas Saulius Černiauskas). Pirmojo sustojimo metu minėta, kaip Dievas pasirūpino izraelitais dykumoje. Antrojoje stotelėje prisimintas Jėzaus duonos padauginimas. Jaunimo Nevėžio upės senvagėje laukė du apaštalai (Alvydas Švelnia ir kun. Domingo Avellaneda iš Įsikūnijusio Dievo Žodžio vienuolijos). Trečiojoje stotelėje dėmesys buvo skirtas Jėzui, maitinančiam mus gyvąja duona. Jaunimą pasitiko Motina Teresė (Šv. Kotrynos vienuolyno s. Elija). Prie katedros renginio dalyvius sutiko vyskupas Jonas Kauneckas. Visi tyloje pagarbino Švč. Sakramentą ir taip pasirengė Eucharistijos šventimui.

-jj-

Lazdijų dekanato Jaunimo dienos „Mes atvykome Jo pagarbinti“

Visuose Vilkaviškio vyskupijos dekanatuose vykusios Jaunimo dienos „Mes atvykome Jo pagarbinti“ (Mt 2, 2) buvo užbaigtos Meteliuose, kur gegužės 14–15 d. bendravo ir meldėsi apie 280 renginio dalyvių iš įvairių Lazdijų dekanato parapijų.

Kaip įprasta, pirmutinis svarbus Jaunimo dienų akcentas buvo šv. Mišios. Gegužės 14-osios vidurdienį į Metelių Kristaus Atsimainymo parapijos bažnyčią susirinkusius jaunus žmones sąmoningiau ir bendruomeniškiau šv. Mišiose dalyvauti parengė katechezė, kurią vedė Palaimintojo Jurgio Matulaičio kunigų seminarijos klierikai Jonas Jonuška ir Marius Rudzinskas. Bendrų giesmių visus pamokė Švėntežerio parapijos vargonininkė Aida Abeciūnaitė.

Eucharistijos šventimui vadovavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Su juo šv. Mišias koncelebravo Lazdijų dekanato vicedekanas kun. Rimantas Baltrušaitis bei kunigai Juozas Fakėjavas, Vidmantas Striokas, Algirdas Žukauskas, taip pat Alytaus Įgulos karo kapelionas kun. Remigijus Butkevičius, kuris homilijoje ragino jaunimą nebijoti Evangelijos įsakymo mylėti vieniems kitus, nes pats Jėzus parodė, kad tai yra įmanoma.

Po šv. Mišių parapijos kultūros centre surengtame Jaunimo dienų atidaryme dalyvius pasveikino vysk. Rimantas Norvila ir Lazdijų dekanas bei Metelių parapijos klebonas kan. Vytautas Prajara, o pietus parūpino Alytaus Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotasis pėstininkų batalionas, maitinęs jaunuolius viso renginio metu.

Pasidalijęs į aštuonias teminių užsiėmimų grupes, Lazdijų dekanato jaunimas bendravo su Vilkaviškio vyskupu ir kitais svečiais. Ses. Alma Vabuolaitė FDCJ kalbėjo apie krikščionių pašaukimą irties į gilumą (*Lk 5, 4*). Vilkaviškio vyskupijos šeimos centro direktorė Lina Braukylienė aiškino pasirengimo Santuokos sakramentui ir atsakingai meilei svarbą. Prevenčinės „Sniego gniūžtės“ programos dalyviai pristatė įvairias galimybes blaiviai ir turiningai praleisti laisvalaikį. Apie tikėjimo vietą kariuomenės gyvenime kalbėjo Alytaus Didžiosios kunigaikštienės Birutės motorizuotojo pėstininkų bataliono kuopos vado pavaduotojas vyresnysis leitenantas Rimas Čepanonis. Tarp įvairių gyvenimo orientyrų ir tikslų nepasiklysti, tikėjimo kelią nuo magijos, okultizmo atskirti mokė Katalikų interneto tarnybos redaktorė Dalė Šmerauskaitė. Apie klystkelius ir atradimus liudijo atstovai iš Veikliųjų žmonių bendrijos. Dailininkė Ingrida Krasauskienė pristatė japonišką piešimo su tušu stilių. Vakare, nešini pasigamintais žibintais ir Šventuoju Raštu, jaunuoliai leidosi į Šviesos kelią Metelių gatvėmis. Atskiras stotis pristatė įvairių parapijų jaunimas.

Šią tikėjimo paliudijimo kelionę gegužės 15-osios, sekmadienio, rytą pratęsė piligriminis žygis į Kryžių koplyčią, kurioje kartu su kitais maldininkais Lazdijų dekanato jaunuoliai šventė Sekminių atlaidus. Iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, o homiliją pasakė Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Po šv. Mišių visi kartu su ganytojais senosios koplyčios vietoje pagiedojo Švč. Mergelės Marijos litaniją ir pastatė bei pašventino šioms Jaunimo dienoms atminti skirtą kryžių, kuri iš Metelių atnešė patys renginio dalyviai. -jj-

Renginiai Kardinolo V. Sladkevičiaus muziejaus svetainėje

Gegužės 17 d. Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialinio buto muziejaus svetainėje pristatytas penktasis „Bibliotheca Archivi Lithuanici“ tomas „Povilas Januševičius. Visokių atsitikimų sąrašas: 1895–1898“. Pristatyme dalyvavo šios istorinio-dvasinio paveldo serijos iniciatorius ir vadovas prof. dr. Giedrius Subačius, leidinio sudarytojos, Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius, VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanas prel. doc. dr. V. S. Vaičiūnas, akademinės ir miesto visuomenės atstovai.

rėsi mokyklos kiemelyje, kur Senosios Varėnos jaunimas visus pakvietė pažaišti liaudies žaidimų ir pašokti. Vakare jaunimas su žvakėmis rankose bei giesmėmis patraukė į Musninkų bažnyčią, kur adoravo Švč. Sakramentą. Švč. Jėzaus Širdies iškilmės metu tyloje apmąstyti Jėzaus Širdies litanijos kreipiniai: kiekvienas išsirinkęs labiausiai širdin kritusius litanijos žodžius kartu meldėsi už save ir kitus. Po Švč. Sakramento garbinimo pamaldų neskubėta skirstytis, dar ilgai netilo giesmės.

Su jaunimu bendravęs klierikas Algis Akelaitis sakė, jog norint, kad Dievas pas mus ateitų ir apsigyventų, reikia jį pažinti, jo ieškoti ir leisti jam viešpatauti žmogaus širdyje, leisti ją keisti. Vaikų ir jaunimo chorelių šventės kulinacija tapo šv. Mišios. -is-

Muzikos mokyklos absolventų šventė

Birželio 10 d. Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje surengta Kauno sakralinės muzikos mokyklos absolventų šventė. Jos metu mokyklos direktorė, „Pastoralės“ ir vaikų chorų dirigentė Nijolė Jautakienė ir mokyklos meno vadovė ir choro „Giesmė“ dirigentė Salvinija Jautakaitė-Hargreaves vienuolikai šios mokyklos moksleivių įteikė pagrindinio chorinio dainavimo aštuonerių mokymosi metų kurso baigimo pažymėjimus.

Arkiv. S. Tamkevičius, sveikindamas absolventus, pasidžiaugė jaunaisiais muzikais, kurie suteikia galimybę per giesmę išgyventi Dievo artumą. Absolventus, mokytojus ir tėvus sveikinusios mokyklos direktorė N. Jautakienė, pavaduotoja D. Merckaitytė, mokytojos Ž. Stroputė, V. Jucevičienė linkėjo kūrybiškumo ir laimės bei dvasinės stiprybės, kurių gali suteikti Dievas ir muzika.

Moksleivių tėvai dėkojo mokytojams, padėjusiems vaikams per giesmę ir maldą geriau pažinti tikrąsias vertybes ir gyvenimą grįsti tikėjimu. Absolventai kartu su mokyklos choralais „Giesmė“, „Pastoralė“ ir vaikų chorų bei mokyklos instrumentiniu ansambliu surengė giesmių, dainų ir instrumentinės muzikos koncertą. Šventė baigėsi agape. -jp-

„Sarah“ Šiauliuose

Birželio 13 d. Šiauliuose, Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčios

salėje, vyko krikščioniškojo roko grupės „Sarah“ iš Vokietijos koncertas-pokalbis „Kodėl tu verki?“. Tai ne pirmasis grupės apsilankymas Lietuvoje. Anksčiau sveičiavosi visi septyni „Sarah“ nariai. Šį kartą galėjo atvykti tik du: Jennifer, grojanti gitara, ir fleitininkas Elijas. Su dviem vokalistais atvyko ir Margaret – kartu dirbanti Samarijos namuose, kur teikiama pagalba spaudimą išgyvenančioms besilaukiančioms motinoms. Susitikimo su klausytojais metu vyko aktualus ir opus pokalbis apie tai, kaip svarbu išsaugoti kiekvieną dar negimusio vaikelio gyvybę. Kiekvieną apmąstymą, išskeltą problemą lydėjo daina ar giesmė.

„Mes tikim, kad tautos ir Bažnyčia turi pasiruoti Kristaus atėjimui. Mes atliekam šią mums patikėtą tarnystę“, – sakė grupės nariai. Ypatinga užduotis buvo duota ir šiauliečiams: pastatyti Kryžių kalne kryžių už negimusius vaikelius. Į repliką, kad toks kryžius jau seniai stovi, vokalistas atsakė, jog kryžius turi būti didelis, kad visi matytų. „Tikimės, kad kitais metais pamatysim didelį kryžių Kryžių kalne. Jei ne, mes patys atvešim“, – juokavo Elijas. Grupės nariai nuoširdžiai džiaugėsi atvykusio į jų koncertą Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio dėmesiu.

Po koncerto bažnyčios vikaras Saulius Matulis dėkojo „Sarah“ grupei už atliktas giesmes, dainas, liudijimus. „Tikimės, kad žengsim kartu maldoj ir vienybėj“, – sakė kunigas. Atėjusieji į koncertą džiaugėsi tiek grupės „Sarah“ išsakytais liudijimais, pokalbiu, tiek jų atliekamomis giesmėmis, dainomis. Koncerto dalyvius stebino ir didelis grupės narių pamaldumas. Margaret teigimu, jie meldžiasi po kelias valandas per dieną ir nepaleidžia iš rankų rožinio. Pačių rankomis darytais rožiniais buvo apdovanoti ir koncerto-pokalbio organizatoriai – vyskupijos Šeimos centras bei vyskupijos Katalikų evangelizacijos centras.

-irat-

Keliais žodžiais

Prienai. Kristaus Kūno ir Kraujo iškilimė šiais Eucharistijos metais Prienų Kristaus Apsireiškimo parapijoje buvo švenčiama ypatingiau nei anksčiau. Prienų miesto gatvėmis iškilmingai nusidriekė Eucharistinė procesija. Keturiuose miesto vietose ten gyvenantys žmonės paruošė tradicinius altorėlius. Pirmoji stotis buvo Prienų „Žiburio“ gimnazijos kalnelis, ant kurio kažkada

Prieš 110 metų – 1895-aisiais popiežiaus Lenono XIII dekretu (bule) Žemaičių vyskupystės Katedra iš Varnių buvo perkelta į Kauną. Kaip vyko *inaugurationis cathedralis Ecclesia* išsamiai aprašo to meto Petrapilio dvasinės seminarijos auklėtinis Povilas Januševičius savo dienoraštyje. Šį Kauno arkivyskupijos kurijos archyve saugotą istoriniu ir kalbiniu požiūriais vertingą rankraštį spaudai parengė Lietuvos istorijos instituto dr. Vilma Žaltauskaitė ir Lietuvių kalbos instituto doktorantė Jurgita Venckienė.

Pirmą kartą viešai publikuojamas kun. Povilo Januševičiaus (1866–1948) dienoraštis ne tik suteikia naujų žinių apie autorių, bet ir savitai atskleidžia XIX amžiaus pabaigos socialinį dvasininko portretą. Iš Biržų kilusio kunigo P. Januševičiaus studijų Sankt Peterburgo imperatoriškojoje Romos katalikų dvasinėje akademijoje metai sutapo su socialinių, politinių, kultūrinių permainų Lietuvoje epocha ir reikšmingais procesais Katalikų Bažnyčioje: dvasininkijos apsisprendimu modernaus lietuvių nacionalizmo atžvilgiu, aktyvia dvasininkų laikysena ir nauju savo vaidmens visuomenėje suvokimu. Vien dėl šių aplinkybių kun. P. Januševičiaus dvasinis paveldas, ypač jo misijinė socialinė veikla yra aktuali nūdienai, verta pagarbaus dėmesio ir išsamios analizės.

Pristatymo metu kalbėjusi leidinio sudarytoja dr. V. Žaltauskaitė pabrėžė, jog kun. Povilo Januševičiaus pavardė nėra užmiršta lietuviškoje istoriografijoje. 1898–1919 m. jis Žemaičių kunigų seminarijoje dėstė lietuvių kalbą ir homiletiką, parengė lietuvių kalbos gramatiką, išleido kitokių knygų, prisidėjo prie Antano Juškos žodyno rengimo, organizavo lietuvių katalikų knygyną ir skaityklą. Teigiama šią kun. Januševičiaus veiklą vertino ir kun. Juozapas Stakauskas, gretindamas jį su Antanu Baranausku ir Kazimieru Jauniumi.

Tačiau labiausiai Katalikų Bažnyčios ir lietuvių tautos istorijoje kun. P. Januševičius yra žymus kaip visuomeninės ir misijinės veiklos organizatorius: ypač svarbus jo vaidmuo 1907 metais buriant Lietuvių katalikų moterų sąjungą, organizuojant jos suvažiavimą, leidžiant leidinį „Lietuvaitė“ (1910–1914). Kunigas Povilas taip pat aktyviai dalyvavo Šv. Kazimiero draugijos veikloje. Pakeltas prelatu jis ragino kurti lietuviškos katalikiškos veiklos centrą Kaune, nes, kaip rašė laiške savo bičiuliui ir bendraminčiui Adomui Jakštui, čia didesnis poreikis būti „arčiaus žmonių“.

Prelatas vienas iš pirmųjų plėtojo katalikų socialinę mintį ir veiklą Lietuvoje. 1919 m. jis įkūrė labdarinę Vaikelio Jėzaus draugiją, kuri globojo ir amato išmokė apie 600 prieškarinio metų vargingų kauniečių vaikų. Tuo pat metu jis buvo ir Švč. Trejybės bažnyčios klebonas. Savaip iškalbingas ir šį dvasininką apibūdinantis yra arkivyskupijos valdytojo Stanislovo Jokūbauskio raštas, kuriame trumpai informuota: „Jei kan. P. Dogelis bus sukliudytas perimti iš manęs Arkivyskupijos valdytojo pareigas, tai jas pavedu Tamstai“. Bet prel. P. Januševičius šių pareigų neperėmė: 1948 metų gegužės 17 dieną jis mirė savo bute Vilniaus gatvėje, palaidotas Kauno arkikatedros bazilikos šventoriuje.

Vyskupo Motiejaus Valančiaus 130-ųjų gimimo metinių minėjimas

Gegužės 22 d. namuose, kur 1864–1875 m. gyveno Motiejus Valančius, dabartiname Kardinolo Vincento Sladkevičiaus memorialiniame muziejuje, paminėtos didžiojo Žemaičių vyskupo mirties 130-osios metinės. Ta proga prel. prof. dr. Petras Puzaras perskaitė pranešimą „Pastoracinė vyskupo M. Valančiaus veikla“. Filologas dr. Juozas Jasaitis papasakojo apie Valančiaus kaip rašytojo, lietuvių literatūros klasiko veiklą, kai jis gyveno Kaune. Visi literatūriniai kūriniai parašyti šiuose namuose, čia buvo įkurta pirmoji kunigų knygnešių draugija. 1875 m. gegužės 29 dieną vyskupui Valančiui mirus,

pamokslą katedroje pasakė jo bičiulis kun. prof. Antanas Baranauskas. VDU Katalikų teologijos prof. habil. dr. Alfonsas Motuzas supažindino su M. Valančiaus rinktomis ir puoselėtomis „kantičkomis“, senomis religinėmis giesmėmis, kurias atliko Šiaulių katedros sakralinės muzikos ansamblis.

-nr-

Mirė kun. jubil. Vladas Bilius (1910–2005)

Birželio 3 d. mirė Virbalio parapijos altaris kun. jubil. Vladas Bilius, šioje parapijoje tikintiesiems tarnavęs 60 metų, šiemet sulaukęs 95 metų amžiaus, seniausias Vilkaviškio vyskupijos kunigas.

Kun. V. Bilius gimė 1910 m. balandžio 18 d. Pupasodžių kaime, Miroslovo parapijoje, Alytaus apskrityje. Baigęs Miroslovo pradžios mokyklą, nuo 1921 m. iki 1929 m. mokėsi Alytaus gimnazijoje, o 1933 m. baigė Vilkaviškio kunigų seminariją.

1933 m. birželio 11 d. išventintas kunigu ir paskirtas Alytaus šv. Angelų Sargų parapijos vikaru. Nuo 1937-ųjų po dvejus metus vikaravo Daukšiuose, Veiveriuose, Rumbonyse ir Igliaukoje. Ilgiausiai tarnavo Virbalio parapijoje, kurioje nuo 1945 m. buvo klebonas, nuo 1966 m. – altaris.

Kun. jubil. Vladas Bilius palaidotas birželio 6 d. Virbalio bažnyčios šventoriuje. Laidotuvių šv. Mišioms vadovavo vysk. Juozas Žemaitis MIC, šv. Mišiose dalyvavo per 30 kunigų. Pamokslą pasakė kan. emeritas Jonas Baranauskas, priminęs kunigo pareigą visais laikais ištikimai aiškinti Kristaus Evangeliją. Po šv. Mišių atsisveikinimo žodį tarė kun. Vaclovas Stakėnas iš kaimyninės Kybartų parapijos. Ne vienai virbaliečių kartai patarnavusiam velioniui dėkojo Virbalio seniūnas Zitas Lasevičius ir vidurinės mokyklos direktorė Nijolė Liaudinskienė. Giminių vardu kalbėjo Vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės sąjūdžio pirmininkas Juozas Kančys, su dėkingumu prisiminęs velionio palaikymą ir patarimus steigiant šį judėjimą.

-Vk-

Mirė prel. Leonas J. Peckas (Pečiukevičius) (1915–2005)

Birželio 13 d. rytą, netrukus po aukotų šv. Mišių, Warminsteryje (JAV), *Regina Coeli* senelių kunigų rezidencijoje, staiga mirė g. prel. Leonas J. Peckas (Pečiukevičius) – Vilkaviškio vyskupijos katedros kapitulos garbės kanauninkas, prieš pora mėnesių sulaukęs 90 metų amžiaus.

Kun. Leonas J. Peckas gimė 1915 m. balandžio 11 d. Filadelfijoje (JAV), pakrikštytas Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje. Baigęs pradinę mokyklą, tęsė mokslą Thompsono mieste, Konektikuto valstijoje, Marianapolio jaunimo kolegijoje, globojamoje lietuvių marjonų. Kunigystei rengėsi Vilkaviškio kunigų seminarijoje Lietuvoje, tačiau prasidėjus Antrajam pasauliniam karui vėl grįžo į Filadelfiją ir mokslus užbaigė Šv. Karolio Boromiejaus seminarijoje.

1942 m. gegužės 30 d. išventintas kunigu. Per 63 kunigystės metus tarnavo įvairiose Filadelfijos arkivyskupijos lietuvių parapijose. Kalbėjo lietuviškai ir gerbė savo lietuvišką kilmę, palaikė nuoširdžius ryšius su Vilkaviškio vyskupija. 1999 m. rugsėjo 5 d. jam suteiktas Vilkaviškio vyskupijos katedros kapitulos garbės kanauninko titulas.

Prel. Leono J. Pecko (Pečiukevičiaus) laidotuvių šv. Mišios aukotos birželio 21 d. Warringtono šv. Juozapo parapijos bažnyčioje. Joms vadovavo Filadelfijos arkivyskupas kard. Justinas Rigali.

-Vk-

stovėjo kan. Pelikso Martišiaus pastatyta gimnazija. Antroji – Prienų „Ažuolo“ pagrindinė mokykla. Trečią kartą sustota Laisvės aikštėje miesto centre, ketvirtą kartą – prie daugiabučio namo netoli bažnyčios. Procesijos metu Viešpatį giesmėmis šlovino jaunimo ir suaugusiųjų chorai bei Alytaus MPB „Gležinio vilko“ Birutės bataliono karių orkestras. Gausią procesiją palydėjo savo namų balkonuose ir gatvėse susirinkę žmonės. Po Devintinių liturgijos šventimo parapijos namų sodelyje koncertavo minėtas karių orkestras. Prieniškiai džiugiai vaišinosi suneštinėse vaišėse – agapėje.

-krb-

Širvintos. Gegužės 29 d., baigiantis gegužės mėnesiui, skirtam Marijos garbei, Širvintų šv. arkang. Mykolo bažnyčioje buvo surengta vaikų giesmių šventė „Marija – tu Motina mūsų visų“. Joje dalyvavo vaikų chorai iš Bartkuškio, Gelvonų ir Širvintų. Šventė prasidėjo šv. Mišiomis Širvintų bažnyčioje, o po šv. Mišių choreliai giedojo giesmes ir deklamavo Švč. M. Marijos garbei skirtas eiles. Giesmių šventės programoje taip pat dalyvavo: Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrė, Širvintų rajono savivaldybės meras, svečiai iš Baltarusijos, Norvegijos, Ukrainos, Vokietijos, tuo metu lankęsi Širvintose miesto 530 metų jubiliejaus šventiniuose renginiuose.

-iv-

Kaunas. Birželio mėn. 5 d. Kauno Geroro Ganytojo parapijos klebonas teol. lic. kun. Jonas Stankevičius šventė 25-rių metų kunigystės jubiliejų. Jubilieto ta proga 12 val. aukojamose iškilmingose padėkos Dievui šv. Mišiose dalyvavo garbūs dvasininkai: Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto dekanas prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas, Vilkaviškio vyskupijos kancleris bei Šv. Vincento parapijos klebonas kan. Juozapas Pečiukonis, Kauno I dekanato dekanas ir Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas kun. Vytautas Grigariavičius. Kun. J. Stankevičių pagerbė bei pasveikino visas parapijos darbuotojų kolektyvas, giminės ir artimieji, jaunimo bei sumos chorai, parapijoje veikiančių sielovados organizacijų atstovai, Pastoracinės ir Ekonominės tarybų atstovai, Dainavos seniūnijos seniūnas, parapijos teritorijoje veikiančių vidurinių mokyklų direktoriai ir gausus parapijiečių būrys.

-dch-

Anykščiai. Birželio 6 d. Šv. Mato bažnyčioje vyko nekasdieniškas renginys – krikščioniškojo roko grupės iš Vokietijos „Sarah“ koncertas – pokalbis „Kodėl tu verki?“ Susitikimus su grupės nariais Eliju, Dženifer ir Judita parėmė Panevėžio vyskupijos kurija ir Vokietijos katalikų pasauliečių akcija *Renovabis*. Dainininkai kalbėjo apie Kristaus laukimą, apie pasirengimą jo atėjimui, apie valstybių požiūrį į krikščionybę, opiausias mūsų visuomenės problemas, apie gyvybės neįkainojamą vertę.

-ksm-

Šiauliai. Šiaulių mieste netyla Viešpačiui skirta muzika. Birželio 9 d. Šiaulių miesto kultūros namuose pristatyta populiaris vaikų vokalo studijos „Rokoko“ nauja sakralinės muzikos programa „! Šventąjį kalną“. Klausytojus džiugino ir naujai išleistas „Rokoko“ kompaktinis diskas. Po koncerto studijos vadovė Rasa Kauneckaitė už nuolatinį padrašinimą ir palaikymą dėkojo į koncertą atvykusiam Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui, albumo aranžuotojui Gediminui Dapkevičiui ir ypač dainuojantiems vaikams bei jų tėvams.

-irat-

Nauji leidiniai

Paul-Dominique Marcovits.
Mažieji palaiminimai. – Vilnius:
Katalikų pasaulio leidiniai,
2005. – 144 p.

„Mažieji palaiminimai“ yra paprasti. Prasidedantys žodžiais „palaiminti“, „laimingi“ jie yra išbarstyti po visą Šventąjį Raštą. Juos randame ir psalmės posme, ir Jėzaus išstartame palyginime, ir išminčiaus Siracido knygoje ar Apreiškime Jonui... Ne visi jie komentuojami knygos puslapiuose. Autorius pasirinko trečdalį reikšmingiausių. Šie palaiminimai yra konkrečios, paprastos, žmogiškos, dažnai linksmos gairės, vedančios Dievo link ir padedančios atrasti džiaugsmą būti broliu ir seserimi. Pasitelkdamas juos, skaitytojas suras įvairiausių gėrybių, Dievo mums trokštamą laimę.

DIEVAS LAUKIA

16 eilinis sekmadienis (A)

Išm 12, 13. 16–19; Rom 8, 26–27; Mt 13, 24–43

Šiandien, išklausę Evangelijos, turėtume laukti pamokslo apie pragarą. Juk ką tik nuskambėjo palyginimo šeimininko žodžiai plovėjams: „Išrinkite rauges ir suriškite į pėdelius sudeginti“. Bet įsižiūrėkime geriau: iš tiesų palyginimas mums kalba ne apie bausmę, bet apie Viešpaties maloningumą. Juk šeimininkas tarnams įsakė neskubėti ir palikti rauges iki pjūčiai. Evangelistas Lukas pasakoja, kad vieno Samarijos kaimo gyventojai nenorėjo Jėzaus priimti. Jėzaus mokiniai Jokūbas ir Jonas pasipiktinę sušuko: „Viešpatie, jei nori, mes liepsime ugniai kristi iš dangaus ir juos sunaikinti“. Bet Jėzus atsakė: „Nežinote, kokios esate dvasios. Žmogaus Sūnus atėjo ne pražudyti žmonių gyvybių, o gelbėti“.

Kas yra raugės, apie kurias kalba Evangelija? Juk tai blogi žmonės, kurie priešinas Dievo planams. Kodėl Dievas jiems rodo tokį pakantumą? Paklauskime, ką šiuo klausimu sako šv. Augustinas: „Dievas yra blogiesiems kantrus, kad jie turėtų laiko pasitaisyti, bet ir todėl, kad per jų nelabumą atsiskleistų gerųjų dorybės“.

Iš tiesų Dievas labai lengvai galėtų išnaikinti bloguosius, išravėti juos tarsi piktžoles iš kviečių, bet, pagalvokime: kiek šventųjų reiktų išbraukti iš Bažnyčios kalendorių! Juk daugelis šventųjų tokiais tapo per atgailą. Mums dažnai atrodo, kad Dievas nemato žmonių daromų nuodėmių. Tačiau žvelgdami į gyvenimą tikėjimo akimis, suprantame, kad Dievas tai daro iš gerumo. Su blogaisiais žmonėmis jis nesielgia kaip su nupuolusiais angelais, negramzdina į pragarą, bet kantriai laukia jų pasitaisymo. Prisiminkime sūnų palaidūną. Tėvas savo sūnaus pražuvėlio nekeikia, jam negrasina, bet kantriai laukia.

Daugelio šventųjų biografijos rodo, kad Dievas kantriai laukė jų atsivertimo. Kiek ašarų turėjo išlieti šv. Monika, kol sūnus Augustinas paliko savo pavojingą kelią. Dievas neskubėjo bausti Augustino už jo klystkelius, leido išgyventi didįjį širdies nerimą, kad vėliau galėtų kitiems skelbti Viešpaties maloningumą. Mes nežinome, koks kelias buvo nusikaltėlio, kurį kryžiuo drauge su Jėzumi. Jis atsivertė paskutinę savo gyvenimo valandėlę. Pasirodo, kad ir šis nusikaltėlis nebuvo piktžolė. Pats Jėzus jam užtikrino išganyką: „Iš tiesų sakau tau: šiandien su manimi būsi rojuje“ (*Lk 23, 43*).

Ačiū tau, Viešpatie, kad esi kantrus ir ilgai lauki nusidėjėlio atgailos. Bet ar tas pats tavo kantrumas nebus nusidėjėliui sunkinanti aplinkybė, kai jis norės teisintis tuo, kad dar buvo nesubrendęs, dar nespėjęs pasirengti atgailai, esą jo niekas neauklėjęs ir jis matęs tik blogus pavyzdžius. Bet kas tada patikės, kad per daugelį Dievo duotų metų niekas nepamokė, niekas nesudraudė, niekas nesujudino sąžinės?

Šeimininko tarnai, pamatę kviečiuose raugių, pasisiūlė jas išravėti. Ar tai nėra ir mūsų noras kuo greičiau išravėti gyvenimo piktžoles? Dažnokai atsidūstame, koks gražus būtų gyvenimas, jeigu ne tos piktžolės – tie vagys, plėšikai, savanaudžiai, melagiai. Kaip būtų gera, jeigu teismuose būtų tik teisingi teisėjai, įstaigose tik paslaugūs darbuotojai, Vyriausybėje tik atsidaavę ministrai, Seime tik geranoriški atstovai! Bet, pagalvokime, kur tada būtų mūsų, gerųjų, ištikimųjų, nuopelnai? Kur pasireikštų mūsų kantrybė, mūsų ištikimybė, mūsų artimo meilė, jeigu visuomenėje nebūtų raugių?

Paklauskime pamokomos šv. Stanislovo Kostkos istorijos. Šiandien gal nieko apie jį nežinotume, jeigu ne jo nedorėlis brolis Paulius. Nežinia, kokia dvasia jam vadovavo, kai ištikus dvejus metus jis visaip vargino savo jaunesnįjį brolių. Jį tiesiog siutino Stanislovo nuolankumas, pamaldumas, tyrumas. Negana, kad jis įvairiausiais būdais tyčiojosi iš brolio, bet dažnai jį dar apkumščiuodavo, net lazda apmušdavo. Stanislovas niekada savo vyresniajam broliui neparodė jokio pykčio, nebent nustebdavo dėl jo elgesio. Niekuomet jo neskuždavo nei tėvams, nei mokytojams. Tik po ankstyvos savo brolio mirties Paulius suprato, ko neteko, suprato savo jaunesniojo brolio kilnumą. Brolio pavyzdys nuolat veikė Pauliaus sąžinę, kol pagaliau jis pats visiškai pasikeitė. Supraskime, kokia Dievo dovana Pauliui buvo jo kilnus brolis. Kas šiandien suskaičiuotų tuos nedorėlius, kurie bendraudami su kilniais žmonėmis patys pasikeitė. Pasaulio šeimininkas leidžia raugėms augti drauge su kviečiais ir be laiko neleidžia rankioti piktžolių, kad nebūtų mindžiojami kviečiai, kad drauge su raugėmis nebūtų išrautas nors vienas kviečio želmuo.

Išminties knyga vaizdingais žodžiais nusako Dievo galybę: „Tu visad gali parodyti savo didžiąją jėgą, ir kas galėtų priešintis tavo rankos galybei? Juk prieš tave visas pasaulis yra kaip dulkelė <...> ir kaip ryto lašas, nukrentantis ant žemės“ (*Išm* 11, 21–22). Tačiau, išreiškęs Dievo didybę, knygos autorius tuoj pat primena Dievo meilę ir gailingumą: „Tu esi gailingas visiems <...> tu nepaisai žmonių nuodėmių, kad jie galėtų atgailauti. Juk tu myli visa, kas yra, ir nesišlykšti niekuo, ką esi padaręs, nes nebūtumei padaręs, jeigu būtum nekentęs. <...> Tu pasigaili visų, nes jie yra tavo, Viešpatie, – tavo, kuris myli visa, kas gyva“ (*Išm* 11, 23–26).

Visi esame Dievo vaikai – ir geri, ir blogi, visais Dievas rūpinasi. Tačiau vis dėlto neužmirškime, kad ateis pjūties metas. Pasak Kristaus žodžių: „Tuomet danguje pasirodys Žmogaus Sūnaus ženklas, o visos tautos ims raudoti ir pamatys Žmogaus Sūnų, ateinantį dangaus debesyse su didžia galybe ir šlove. Jis pasiųs savo angelus, kurie <...> surinks jo išrinktuosius iš visų keturių šalių, nuo vieno dangaus pakraščio iki kito“ (*Mt* 24, 30–31). Kada tai bus, žino vienas Dievas. Tuomet bus surinktos tikrosios raugės; jas suriš į pėdelius ir atiduos sudeginti. Bet tai bus pjūčiai atėjus. O kol kas tegu galioja mums Kristaus žodžiai: „Mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtumėte savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietų ant teisiųjų ir neteisiųjų“.

LAIMINGAS RADINYS

17 eilinis sekmadienis (A)

1 Kar 3, 5. 7–12; Rom 8, 28–30; Mt 13, 44–52

Savo palyginimams medžiagą Jėzus ima tiesiai iš gyvenimo. Anais laikais, kai žydų tautą puldinėjo svetimieji, žmonės, norėdami išgelbėti savo turtą nuo įsibrovėlių, slėpdavo jį žemėje. Dažnai paslėpto turto savininkai žūdavo arba būdavo išvaromi į vergiją. Tuomet jų turtas gulėdavo žemėje, kol kas nors atsitiktinai jį surasdavo. Pagal įstatymus surastas žemėje radinys turėdavo priklausyti žemės šeimininkui. Žmogus, sužinojęs apie paslėptą turtą ir norėdamas jį užvaldyti, pirmiausia turėdavo dirvą įsigyti ir tik tada galėdavo tuo turtu teisėtai naudotis. Šiandien prieš akis ir turime tokį atvejį. Sužinojęs apie užkastą lobį, žmogus parduoda visa, ką turi, ir perkasi dirvą. Matyt, kad lobia būta didelio. Žmogus visa pardavė, tikėdamasis, kad jį išsikasęs su kaupu padengs patirtus nuostolius.

Ką gi Jėzus nori tuo palyginimu pasakyti? Paslėptas lobis yra Dievo malonė, bendrystė su Dievu. Žmogus šiame palyginime pasirodo kaip laimės ieškotojas. Kur tik žmogus jos neieško? Garbė, pinigai, menas, mokslas, sportas, astrologija, svaigalai, seksas, būrimai... Tačiau tikrasis lobis yra užkastas. Jis nėra lengvai surandamas.

O kas yra toji dirva, kurioje slypi užkastas lobis? Tai Bažnyčia. Kur jei ne Bažnyčioje skelbiamas Dievo žodis, kur jei ne Bažnyčioje teikiami sakramentai, kur jei ne Bažnyčioje Jėzus mūsų laukia su savo malonių turtais? Norėdami tą lobį laimėti, turime elgtis kaip tas žmogus, kuris „atradęs jį, niekam nesako; iš to džiaugsmo eina parduoda visa, ką turi, ir perkasi tą dirvą“. Tačiau ne kiekvienas tą lobį suranda. Kas suskaičiuos, kiek yra pakrikštytų žmonių, tapusių Kristaus Bažnyčios nariais ir vis dar tebeieškančių paslėpto lobia. Jie ieško jo kur kitur. Jie dairosi po platųjį pasaulį, net nepažvelgdami į dirvą, kurioje slypi tas brangusis lobis. Ak, kiek gražių dalykų yra sukūrusios žmogaus rankos! Kaip visa tai vilioja! Žmonės eikvoja gražiausias savo jėgas, kad tik sau sukauptų kuo daugiau žemiškųjų vertybių. Bet jų širdis nerimsta, negyvi daiktai jų nerimo nenumaldo.

Kokią gi kainą žmogui reikia sumokėti už tą dirvą? Tą kainą simboliškai mums parodo Krikšto apeigos. Prieš nuplaudamas kūdikio galvą vandeniu, kunigas jį klausia: Ar atsižadi piktosios dvasios? Ar atsižadi visų jos darbų? Ar atsižadi visų jos vilionių? Štai kaina, kurią sumoki pirkdamas Bažnyčios dirvą. Šv. Paulius Laiške romiečiams rašo: „Nusimeskime tamsos darbus, apsiginkluokime šviesos ginklais! Kaip dieną, elkimės padoriai, saugodamiesi apsirijimo, girtavimo, palaidumo, neskaistumo, nesantaikos ir pavyduliavimo. Apsivilkite Viešpačiu Jėzumi Kristumi ir nelepinkite savo kūno, netenkinkite jo geidulių“ (Rom 13, 12–14).

Krikšto metu tau buvo įteiktas baltas drabužėlis, kad primintų Krikšto įsipareigojimus. Vėliau ne kartą, laukdamas Prisikėlimo šventės, vėl atnaujinai savo Krikšto įžadus, vėl atsižadėjai piktosios dvasios, jos darbų ir vilionių. Pagalvok šiandien, ar tai didelė kaina, kuri tau leidžia ieškoti paslėpto lobio? Ar nesigaili daugelio malonumų, kuriuos praradai pirkdamas Dievo dirvą? Ką matai pasaulyje? Kiek daug žmonių, dainuojančių, šokančių, geriančių geriausius gėrimus, aprūpintų visu tuo, ką tik pajėgia duoti mūsų amžius! Ar ne per didelė kaina atiduoti visus pasaulio džiaugsmus ir malonumus už tą paslėptą lobį, kurį dar reikės surasti?

Kai Dievas išrinktosios tautos vaikus vedė iš Egipto nelaisvės, jie naktį, paskubomis suvalgę avinėlį, visą palikę, išskubėjo į dykumą. Pasiėmė tik tai, ką galėjo su savimi panešti. Keturiasdešimt metų išrinktosios tautos vaikai klaidžiojo Arabijos dykumoje, kol pagaliau pasiekė Dievo pažadėtąją žemę, kur sukūrė savo valstybę, pasistatė savo gražiąją šventyklą. Keturiasdešimt metų klajonių! Mes, įsigiję Dievo dirvą, dažnai dar ilgai klaidžiojame, kol pagaliau surandame savo lobį. Kokių tik klystelių neišbando žmonės ieškodami paslėptojo lobio. Vienas nusiliedina sau aukso veršį ir mano, kad jau pasiekė savo laimės viršūnę. Kitas palieka tėvų namus, iškeliauja į tolimą šalį ir palaidai gyvendamas išieškoja savo paveldą (plg. Lk 15, 13). Tik kiaules gandydamas pagaliau supranta, kad ne čia jo laimė.

Visi gerai žinome šv. Pauliaus istoriją. Jis buvo žydas, atsidavęs savo tėvų religijai. Užkastą lobį jam parodė pats prisikėlęs Kristus. Keliaudamas į Damaską, jis išgirdo paslaptį žodžius: „Sauliau, Sauliau, kam mane persekioji...“ Saulius iš karto suprato, kad jam rodomas kitas kelias, ir nedelsdamas pakeitė savo gyvenimą. Jis paliko viską, kas buvo jam brangu, ir ryžtingai pasisavino dieviškąjį lobį. Tas lobis pasirodė toks didelis, kad jis ne tik pats juo naudojosi, bet dalijo jį visur, kur tik Dievas jį siuntė. Didelę kainą už Dievo dirvoje slypinčią lobį sumokėjo šv. Pranciškus. Dėl to lobio jis atsakė visko, iš namų išėjo tik maišu apsigaubęs. Bet niekas kitas nebuvo toks turtingas, kaip tas šventasis. Tai jis svyruojančiai Bažnyčiai suteikė naują kvėpavimą.

Pirmasis skaitinys mums priminė išmintingąjį Saliamoną. Dievas jį paragino: „Prašyk, ko tik nori, ir aš tau duosiu“. Ko prašė jaunas Saliamonas? Po Dovydo jam turėjo atitekti valstybė, todėl jis paprašė išminties: „Duok savo tarnui nuovokią širdį, kad jis savo tautą mokėtų valdyti ir gera nuo pikto atskirti“. Dievui patiko, kad Saliamonas prašo tokio svarbaus turto, ir suteikė jam tokią išmintį, kad iki šiolei Saliamonas laikomas išminties įsikūnijimu. Prašykime ir mes Dievą šventos išminties, kad klaidžiame gyvenime atpažintume savo didžiausią turtą, savo Viešpatį ir išganytoją, kad galėtume, kaip kadaise apaštalas Tomas, ištarti: „Mano Viešpats ir mano Dievas!“

VIEŠPATS PASOTINA

18 eilinis sekmadienis (A)

Lz 55, 1–3; Rom 8, 35. 37–39; Mt 14, 13–21

Mūsų amžiaus tikinčiajam viena didžiųjų problemų yra Kristaus stebuklai. Ar iš tiesų Kristus galėjo prikelti numirusį Lozorijų, ar iš tiesų jis galėjo nuraminti audringą jūrą, padauginti duoną? Juk tai neįmanoma, prieštarauja gamtos dėsniams. Šiandien mokslas stebuklų atžvilgiu nėra toks kategoriškas, kaip tai buvo Šviečiamuoju laikotarpiu. Mokslo pasaulyje įsigalinčios reliatyvizmo ir kvantų teorijos atmeta absoliutų pasaulio determinizmą, kuriuo rėmėsi materialistai. Religija ir filosofija vėl atgauna savo pozicijas. Teologija stebuklą aptaria kaip regimą, dieviškosios galios sąlygotą, gamtos dėsniais nepaaiškinamą reiškinį. Gamtos jėgas viršijantis stebuklas liudija apie antgamtinę galią. Pranokdamas gamtos jėgas, stebuklas mūsų protą lenkia tą galią pripažinti. Iš šio aptarimo aiškėja, kodėl tiek daug žmonių nenori nieko žinoti apie stebuklus. Juk stebuklai yra Dievo buvimo ir jo galios pėdsakai. Tai žmogų verčia atsakingai žvelgti į savo gyvenimą. Štai pagrindinė priežastis, kodėl nenorima pripažinti

ti stebuklų. Kaip matome iš Evangelijos, fariziejai Kristaus stebuklus aiškino velnio pagalba: „Jis išvaro demonus ne kitaip, kaip tik demonų valdovo Belzebubo galia“ (Mt 12, 24).

Vadinamoju Šviečiamuoju laikotarpiu imta sakyti, kad Kristus visiškai negyveno. Visa, kas apie jį Šventajame Rašte pasakyta, esą įvairių senovės mitų atkartojimas. Tai patogiausias būdas užmiršti Kristų su visais jo stebuklais. Tik šis Kristaus kilmės paaiškinimas gana greitai buvo atmestas kaip absoliučiai nemoksliškas. Šiandien, kai Šventojo Rašto knygos yra visokeriopai ištyrinėtos, nustatytas jų autentiškumas, autorystė, parašymo laikas, sakyti, kad Kristaus nėra buvę, reikštų visiškai nepaisyti faktų. Vėlesniais laikais atsirado aiškintojų, skelbiančių, esą Kristus yra buvęs kažkur Indijoje ir ten išmokęs įvairių magijos gudrybių; jomis ir naudojosi, kad patrauktų žmones prie savęs. Apaštalai taip pat ne iš karto įtikėjo, kad Jėzus yra Dievas. Apaštalų akivaizdoje turėjo įvykti daug stebuklų. Apaštalai dar nežinojo, kas yra Jėzus, bet matė, kaip jis padaugino duoną, kaip pagydė raupsuotąjį, kaip ėjo ežero paviršiumi, kaip išgydė aklą nebylį ir daugybę kitų stebuklų. Tuos stebuklus Jėzus darė ne norėdamas pasipuikuoti, ne tam, kad patenkintų žmonių smalsumą, bet kad parengtų žmones didžiam išganymo slėpiniui. Naujojo Įstatymo stebuklai yra paliudyti itin patikimų žmonių, todėl akiai jų atmesti neįmanoma. Netikintieji bando juos paaiškinti įvairiais gudravimais, – kad tik nereiktų pripažinti dieviškosios galios.

Kalbėdami savo tikėjimo išpažinimą sakome: „[Tikiu] Jėzų Kristų, vienatinį jo Sūnų, mūsų Viešpatį, kuris prasidėjo iš Šventosios Dvasios, gimė iš Mergelės Marijos“. Jeigu tikime, kad Dievas atsiuntė savo vienatinį Sūnų, jeigu tikime, kad Dievo Sūnus dėl mūsų mirė ir prisikėlė, tai neturėtų būti sunku patikėti Kristaus stebuklais. Dievui nėra negalimų dalykų. Ar reikia abejoti Kristaus duonos padauginimu, jeigu jis iš mirties prisikėlė, jeigu šiandien daugina savo Eucharistinę duoną? Viso pasaulio tikintieji ja stiprinasi, ir jos nepristinga. Kad tik mūsų tikėjimo nepristigtų!

Žvelgdami į gyvenimą tikėjimo akimis, ir mūsų dienomis galime rasti stebuklingų Dievo veikimo pėdsakų. Kas šiandien galėtų tvirtinti, kad Lurde nebūna stebuklingų išgijimų? Tarptautinės gydytojų komisijos dokumentai patvirtina tų išgijimų antgamtiškumą. Štai trumpa garsiojo Aleksio Karelį istorija. Šis vyras puikiai baigė medicinos fakultetą. Tačiau, visiškai pasinėręs į medicinos mokslus, prarado tikėjimą. 1903 metais Karelis kaip gydytojas lydi į Lurdą vykstančius ligonius. Čia jo akivaizdoje dieviškosios malonės galia įvyksta stebuklas: jis savo akimis mato, kaip pasveiksta ligonis, kuris žemiškomis priemonėmis buvo nepagydomas. Gydytojas Karelis labai gerai žinojo šio ligonio beviltišką būklę ir su nuostaba stebi ligonio pasveikimą. Tai buvo dvigubas stebuklas: ne tik ligonis pasveiksta, bet ir netikintis gydytojas, anatomijos profesorius, atgauna dvasinę sveikatą – tvirtą tikėjimą. Vėliau šis mokslininkas, Nobelio premijos laureatas, rašys: „Žmogui reikalingas Dievas, kaip reikalingas jam oras ir vanduo“.

2002 metų birželio 16 dieną šventuoju paskelbtas vienuolis tėvas Pijus. Tiriant šventojo gyvenimą, surinkta daugybė liudijimų apie jo gyvenimą. Jo šventumo byloje yra 104 tomų dokumentų, liudijančių tėvo Pijaus šventą gyvenimą. Tarp kitų stebuklų randame paliudytą ir tokį įvykį. 1939 m. Italijoje, Di Giorgi šeimoje, gimė akla mergaitė. Pakrikštyta vardu Gema. Jos akumas buvo nepagydomas, nes neturėjo akių lėlyčių. Paūgėjusi mergaitė noriai rengėsi Pirmajai Komunijai. Ją priėmė iš tėvo Pijaus rankų. Duodamas komuniją, tėvas Pijus mergaitės akis paženklino kryželiu. Kai Gema su savo močiute važiavo traukiniu namo, įvyko nelauktas dalykas – mergaitė netikėtai sušuko: „Močiute, aš matau, aš matau visą pasaulį!“ Nuo to laiko mergaitė puikiausiai matė. Daug medicinos specialistų vienbalsiai sakė: „Mergaitė negali matyti“. Vis dėlto mergaitė matė. Teko pripažinti, kad tai gamtiškai neišaiškinamas reiškinys.

Šiandien kiekvienas pamąstykime apie save: ar nesijaučiam patyrę ypatingų Dievo malonės stebuklų? Stebuklai tai ne vien duonos padauginimas, ne vien ligonio pagydymas. Stebuklas yra ir tai, kai žmogus pakyla iš nuodėmių, atgimsta naujam gyvenimui, kai nusidėjėlis tampa šventuoju. Prašykime Dievą, kad mes patys ir mūsų tauta patirtų didžiųjų Dievo malonės stebuklų. Turėdami kasdienės duonos, prašykime ir antgamtinės duonos, vienijančios mus su Viešpačiu Jėzumi Kristumi.

Parengė V. S.

Kardinolas Joseph Ratzinger

Krikščionybė, demitologizacija ir tiesos pergalė prieš religijas

Pranešimas, skaitytas 1999 m. lapkričio 27 d. Paryžiaus Sorbonos universitete

Antrojo krikščioniškojo tūkstantmečio pabaigoje krikščionybė būtent savo pradinio išplitimo erdvėje, Europoje, išgyvena gilią krizę, kurios pagrindas yra jos pretenzijos į tiesą krizė. Šiai krizei būdingas dvejopas matmuo: pirmiausia vis labiau kyla klausimas, ar tiesos sąvoką apskritai prasmingai galima taikyti religijai, kitaip tariant, ar žmogui duota pažinti tikrąją tiesą apie Dievą bei dieviškuosius dalykus. Šiandien žmogui veikia daug artimesnis budistinis palyginimas apie dramblių ir akluosius. Kartą vienas Šiaurės Indijos karalius į vieną vietą surinko visus aklius miesto gyventojus. Tada įsakė prie susirinkusiųjų atvesti dramblių. Vieniems jis leido pačiupinėti galvą sakydamas: „Toks yra dramblys“. Kitiems buvo leista pačiupinėti ausį arba iltį, straublį, liemenį, koją, užpakalį, uodegos plaukus. Po to karalius kiekvieno paklausė: „Koks yra dramblys?“ Tada jie, kiekvienas remdamasis tuo, kurią dalį pačiupinėjo, atsakė: „Jis kaip pintas krepšys... Jis kaip puodas... Jis kaip norago smaigalys... Jis kaip svirnas... Jis kaip stulpas... Jis kaip grūstuvė... Jis kaip šluota“. Tada – pasakojama palyginime – jie susiginčijo šaukdami: „Dramblys yra toks ir toks“ puolė vienas kitą ir karaliaus malonumui ėmė kumščiuotis.

Religijų ginčas šiandieniam žmogui atrodo kaip šis nuo gimimo aklujų ginčas. Juk dieviškųjų slėpinių atžvilgiu, kaip atrodo, esame gimę akli. Šiandienio mąstymo akimis, krikščionybės vieta jokių būdu ne geresnė negu kitų – priešingai: su savo pretenzija į tiesą ji atrodo ypač akla viso mūsų pažinimo to, kas dieviška, ribotumui, ženklinama ypač kvailo fanatizmo, kuris savo patyrimu pačiupinėta fragmentą užsispyrėliškai skelbia esant visuma.

„Metafizikos pabaiga“ ir krikščionybės simbolinis pasaulis

Šis gana bendras skeptiškumas dėl pretenzijos į tiesą religijos srityje papildomai paramstomas klausimais, kuriuos krikščionybės ištakų bei turinių atžvilgiu išskėlė šiuolaikinis mokslas: evoliucijos teorija atrodo pasendinusi mokymą apie kūrinių, išvalgos apie žmogaus ištakas – mokymą apie paveldimąją nuodėmę; kritinė egzegezė paverčia Jėzaus pavidalą reliatyviu ir abejoja, ar jis save suvokė kaip Sūnų; Bažnyčios ištakos Jėzujė rodosi abejotinos, ir taip toliau. Filosofinis krikščionybės pagrindas dėl „metafizikos pabaigos“ tapo problemiškas, jos istoriniai pagrindai dėl šiuolaikinių

istorinių metodų atsidūrė prieblandoje. Tad suprantama, kodėl krikščioniškuosius turinius linkstama perkelti į to, kas simboliška, sritį nepripažįstant jiems daugiau tiesos, negu jos yra religijų istorijos mituose, – laikyti juos religinio patyrimo būdu, kukliai rikiuotinu greta kitų. Šitaip tada galima – atrodo – ir toliau likti krikščionių; toliau naudojamosi krikščionybės raiškos formomis, jų pretenzijai, tiesa, iš pagrindų pakitus: tai, kas kaip tiesa žmonėms buvo įpareigojanti galia bei patikimas pažadas, dabar tampa bendrosios religinės jausenos kultūrine išraiškos forma, atsitiktinai mums tekusia dėl mūsų europietiškosios kilmės.

XX a. pradžioje Ernstas Troeltschas šį vidinį krikščionybės atsitraukimą iš pradinės visuotinio pretenzijos, galėjusios remtis tik pretenzija į tiesą, suformulavo filosofškai ir teologiškai. Jis priėjo prie įsitikinimo, kad kultūros nepranokstamos ir kad religija susijungusi su kultūromis. Krikščionybė tada tėra Europai atsukta Dievo veido pusė. Galutinės instancijos rangas atitinka „individualioms kultūrinių bei rasinių arealų ypatybėms“ ir „jų didžiųjų vienijančių religinių darinių ypatybėms“: „Tad kas čia drįstų imtis tikrai lemtingų vertybinių lyginimų. Tai daryti galėtų tik pats Dievas, kuris šias skirtingybes iš savęs išleido“. Gimęs aklas žino, jog jis gimė ne tam, kad būtų aklas, ir todėl nepaliaujamai ieškos atsakymo į savo akumo „kodėl“ ir kelio iš tokios būklės. Tik tariamai žmogus susitaikė su nuosprendžiu, jog gimė aklas tam, kas galiausiai svarbu mūsų gyvenime.

Atsisveikinimas su tiesa

Titaniški bandymai užvaldyti visą pasaulį, išspausti iš mūsų gyvenimo ir mūsų gyvenimui viską, kas įmanoma, lygiai kaip ir ekstazės, savęs peržengimo bei savigriovos kultų protrūkiai, rodo, kad žmogus tokiu nuosprendžiu nesitenkina. Juk jei jis nežino, iš kur kyla ir kam egzistuoja, argi tada jis nėra visa savo būtimi nepavykusi būtybė? Tariamai abejingas atsisveikinimas su tiesa apie Dievą ir mūsų pačių esmę, tariamas pasitenkinimas, kad tuo neberekia užsiiminėti, apgaulingas. Žmogus negali susitaikyti su tuo, jog gimė aklas esminiams dalykams ir toksai pasiliks. Atsisveikinimas su tiesa niekada negali būti galutinis.

Kadangi taip yra, iš naujo keltinas senamadiškas klausimas dėl krikščionybės tiesos, kad ir koks jis daugeliui atrodytų nereikalingas ir neatsakomas. Tačiau kaip? Krikščioniškoji teologija neabejotinai turės rūpestingai patikrinti pavienes instancijas, surestas prieš jos pretenziją į tiesą filosofijos, gamtos mokslų, istorijos srityse, turės stoti jų akivaizdon. Bet, kita vertus, ji taip pat turi pamėginti įgyti visuminį požiūrį į krikščionybės esmę, jos vietą religijų istorijoje ir vaidmenį žmogiškojoje egzistencijoje. Norėčiau šia linkme žengti žingsnį išskeldamas aikštėn, kaip ankstyvaisiais krikščionybės laikais ji pati žvelgė į savo pretenziją religijų kosmose.

Markas Terencijus Varonas ir teologijos rūšys

Varonas skiria tris „teologijos“ rūšis, teologija laikydama „ratio“, „*quae de diis explicatur*“ – „to, kas dieviška, supratimą ir aiškinimą“, kaip galėtume išversti. Tai – „*theologia mythica*“, „*theologia civilis*“ ir „*theologia naturalis*“. Tada jis keturiais apibūdinimais išsamiau nusako, ką šios „teologijos“ reiškia.

Pirmasis apibūdinimas susijęs su toms trimis teologijoms priskiriamais teologais: mitinės teologijos teologai yra poetai, nes sukūrė giesmes apie dievus, vadinasi, yra Dievo giesmininkai. Fizinės (gamtinės) teologijos teologai yra filosofai, tai yra mokslininkai, mąstytojai, kurie pranokdami įprotį, klausia, kas yra tikrovė, kas yra tiesa; pilietinės teologijos teologai yra „tautos“, kurios pasirinko prisijungti ne prie filosofų (ne prie tiesos), bet prie poetų, jų poetinių vizijų, jų įvaizdžių bei pavidalų.

Antrajame apibūdinime aptariama tikrovės vieta, kuriai atitinkama teologija priskiriama. Mitinę teologiją atitinka teatras, turėjęs visiškai religinį, kultinį statusą; vyravo nuomonė, jog spektakliai Romoje įsteigti nurodžius dievams. Politinę teologiją atitinka „*urbs*“, tuo tarpu gamtinės teologijos erdvės esąs kosmosas.

Trečiajame apibūdinime įvardijamas trijų teologijų turinys: mitinės teologijos turinys esąs poetų sukurti pasakojimai apie dievus, politinės teologijos – kultas, tuo tarpu gamtinė teologija atsakanti į klausimą, kas yra dievai. Čia verta įsiklausyti atidžiau: „Ar jie būtų – kaip manė Herakleitas – iš ugnies, ar – kaip manė Pitagoras – iš skaičių, ar – kaip manė Epikūras – iš atomų, ar dar kas nors, ką tarp mokyklos sienų galima pakelti lengviau negu lauke, turgaus aikštėje“. Čia tampa visiškai aišku, kad ši gamtinė teologija yra demitologizacija, tiksliau: apšvieta, kritinių žvilgsniu besiskverbianti už mitinės regimybės ir gamtos mokslo dviasia ją išskleidanti. Kultas ir pažinimas vienas nuo kito atsiskiria. Kultas išlieka būtinas kaip politinio tikslingumo dalykas; pažinimas griaua religiją ir todėl neįmanoma išlaikyti turgaus aikštę.

Galiausiai dar yra ketvirtasis apibūdinimas: kokio pobūdžio tikrovė yra paskirų teologijų turinys? Varono atsakymas toks: gamtinė teologija užsiima „dievų prigimtimi“ (dievų, kurių išvis nėra), abiejose kitose teologijose kalbama apie „*divina instituta hominum*“ – žmonių dieviškąsias institucijas. Tačiau taip visas skirtumas galiausiai paverčiamas fizikos antikine prasme ir kulto religijos skirtumu. „Pilietinė teologija galiausiai neturi Dievo, tik ‘religiją’; ‘gamtinė teologija’ neturi religijos, tik dievybę“. Iš tiesų ji net negali turėti religijos, nes jos Dievo neįmanoma religiška užkalbinti: tai – ugnis, skaičiai, atomai. Tad „*religio*“ (laikant tai iš esmės kultu) ir tikrovė, racionalus realybės pažinimas, stovi viena greta kitos kaip dvi perskirtos sritys. „*Reli-*

gio“ pateisinama ne to, kas dieviška, realumu, bet jos politine funkcija. Ji yra institucija, kuri reikalinga valstybės egzistavimui. Neabejotinai mes čia esame vėlyvojoje religijos stadijoje, kai religinis naivumas žlugęs ir prasidėjęs to, kas religiška, irimas.

Religija kaip valstybinis kultas

Tačiau esminė religijos sąsaja su valstybine bendruomene siekia daug giliau. Kultas galiausiai yra pozityvi tvarka, kaip tokia, nematuotina tiesos klausimu. Varonas savo laikais, kai religijos politinė reikšmė dar buvo pakankamai didelė, kad ją, kaip tokią, būtų galima teisinti, dar galėjo reikšti gana primityvų apšvietos ir politiška motyvuoto, tiesos neatspindinčio kulto supratimą, tačiau netrukus neoplatonizmas ims ieškoti kitokio išeities iš krizės būdo, kuriuo, mėgindamas atkurti romėnų valstybinę religiją, pasirems imperatorius Julianas: tai, ką sako poetai, yra vaizdai, kurių nevalia suvokti kaip fizinių; kartu jie vis dėlto yra vaizdai, kuriais visiems žmonėms, kuriems neprieinamas karališkasis mistinio susivienijimo kelias, išreiškiamas tai, kas nenusakoma. Nors vaizdai, kaip tokie, tiesos neatitinka, jie dabar pateisinami kaip priartėjimas prie to, kas visada turi likti nenusakoma.

Čia užbėgome į priekį. Mat neoplatonistinė pozicija savo ruožtu jau yra reakcija į krikščioniškąjį atsakymą, koks yra krikščioniškasis kulto pagrindas ir kokia religijų tipologijoje yra tikėjimo vieta, kuria tas pagrindas remiasi. Tad grįžkime prie Augustino? Kur jis Varono triadoje įkurdina krikščionybę? Stebėtina tai, jog jis vietą krikščionybei nesvyruodamas skiria „fizinės teologijos“ srityje, filosofinės apšvietos srityje. Tuo jis nuosekliai laikosi krikščionybės ankstyviausių teologų, antrojo amžiaus apologetų tradicijos, maža to, Pauliaus požiūrio į krikščionybės vietą, savo ruožtu besiremiančio Senojo Testamento išminties teologija ir per ją atsigręžiančio į šaipymąsi iš dievų psalmėse.

Krikščionybė – fizikinė teologija

Šioje perspektyvoje krikščionybės pirmtakas bei jo vidinis parengėjas yra filosofinė apšvieta, ne religijos. Remiantis Augustinu ir jam autoritetinga bibline tradicija, krikščionybė nesiremia mitiniais įvaizdžiais bei nuojautomis, pateisinamomis jų politiniu naudingumu, bet yra susijusi su dieviškumu, kuri gali suvokti protinga tikrovės analizė. Kitaip tariant: Augustinas Biblijos monoteizmą sutapatina su antikiniame pasaulyje įvairiais variantais išsikristalizavusiomis filosofinėmis įžvalgomis apie pasaulio pradą. Tai turima galvoje, kai nuo šventojo Pauliaus kalbos areopage krikščionybė ima reikšti pretenziją į tai, kad ji yra „*religio vera*“. Tuo norima pasakyti: krikščioniškasis tikėjimas remiasi ne poezija ir politika, šiais dviem didžiais religijos šaltiniais; jis remiasi pažinimu. Jis garbina būtį, grindžiančią visa, kas egzistuoja, „tikrąjį Dievą“. Krikš-

čionybėje apšvieta virto religija ir liovėsi buvusi religijos priešininku.

Kadangi taip yra, kadangi krikščionybė suvokė save kaip demitologizacijos pergale, kaip pažinimo ir kartu kaip tiesos pergale, ji turėjo laikyti save visuotine ir būti nešama visoms tautoms: ne kaip kitas išstumianti religija, ne iš savotiško religinio imperializmo, bet kaip tiesa, daranti regimybę nebereikalingą. Ir būtent todėl labai tolerantiškiems politeizmams ji turėjo pasirodyti kaip nepakenčiama, maža to, kaip priešiška religijai, kaip „ateizmas“: ji nesilaikė vaizdų reliatyvumo ir pamainomumo ir per tai griovė politinę religijų naudą bei kėlė grėsmę valstybės pamatams, norėdama būti ne religija tarp religijų, bet išvalgos apie religijų pasaulį pergale.

Kita vertus, tokia krikščionybės vieta religijos ir filosofijos kosmose lėmė ir krikščionybės paveikumą. Dar prieš prasidedant krikščioniškajai misijai išsilavinusieji Antikos sluoksniai per „dievobaimingojo“ figūrą ieškojo sąlyčio su žydu tikėjimu, kuris jiems atrodė kaip religinis filosofinio monoteizmo pavidalas ir, vadinasi, tenkino ir proto reikalavimus, ir žmogaus religinį poreikį, į kurį viena filosofija neįstengė atsakyti: vien mąstomam Dievui nesimeldžiama. Tuo tarpu kai Dievas, kurį atranda mąstymas, tam tikros religijos viduje aptinkamas kaip kalbantis bei veikiantis Dievas, mąstymas ir tikėjimas sutaikinami.

Tobuloji, iki tiesos prasiskverbūsioji filosofija

Tas sąlytis su sinagoga negalėjo iki galo patenkinti: ne žydas visada tebuvo pašalaitis ir niekada negalėjo jai visiškai priklausyti. Šiuos pančius krikščionybėje pertraukė Kristus, kaip tai aiškino Paulius. Tik tada judaizmo religinis monoteizmas tapo visuotinis – ir mąstymo, ir tikėjimo vienybė, „*religio vera*“, visiems prieinama. Justinas Filosofas, Justinas Kankinys († 167) gali būti simbolinė šio prisiartinimo prie krikščionybės figūra: jis išstudijavo visas filosofijas ir galiausiai „*vera philosophia*“ atpažino krikščionybėje. Tapdamas krikščionimi jis, jo paties įsitikinimu, neišsižadėjo filosofijos, bet, priešingai, tik tada tapo visišku filosofu. Įsitikinimas, jog krikščionybė yra filosofija, tobula, tai yra iki tiesos prasiskverbūsioji filosofija, po tėvų laikotarpio išliko dar ilgai. XIV a. toks įsitikinimas kaip dar visiškai savaime suprantamas išnyra Mikalojaus Kabasilo bizantinėje teologijoje. Tiesa, filosofija suprantama ne kaip grynai teorinio pobūdžio akademinė disciplina, bet pirmiausia kaip praktinė, kaip menas teisingai gyventi bei mirti, kuris tačiau gali būti sėkmingas tik tiesos šviesoje.

Apšvietos ir tikėjimo susilieėjimas, įvykęs plėtojant krikščioniškąją misiją bei statydamas krikščioniškąją teologiją, padarė esmingas pataisas filosofiniame Dievo paveiksle. Minėtinos pirmiausia dvi: pirmoji yra tai, kad Dievas, kurį tiki ir garbina krikščionys, skirtin-

gai negu mitiniai ir politiniai dievai, yra „*natura Deus*“; čia pritariama filosofinei apšvietai. Tačiau dabar kartu galioja: „*non tamen omnis natura est Deus*“ – „ne visa, kas yra gamta, yra Dievas“. Dievas savo prigimtimi yra Dievas, bet ne gamta, kaip tokia, yra Dievas.

Atsiranda visa apimančios gamtos ir ją grindžiančios, jai pradžia duodančios būties perskyra. Tik dabar aiškiai viena nuo kitos atsiskiria fizika ir metafizika. Garbinamas tik tikrasis Dievas, kurį mąstydami galime išžiūrėti gamtoje. Šią gamtos ir Dievo perskyrą lydi antra, dar esmingesnė išvalga: Dievui, kuris buvo gamta, pasaulinė siela ar dar kas nors, nebuvo galima mels-tis; jis, kaip jau sakėme, nebuvo „religinis Dievas“. Tačiau dabar, pasak Senojo Testamento ir jau tikrai Naujojo Testamento tikėjimo, tas Dievas, kuris yra pirmesnis už gamtą, atsigręžė į žmonės. Būtent dėl to, kad jis nėra vien gamta, tai nėra tylintis Dievas. Jis įžengė į istoriją, prisiartinio prie žmogaus ir todėl dabar prie jo artintis gali žmogus. Jis gali susivienyti su Dievu, nes Dievas susivienijo su žmogumi.

Krikščionybės protingumas ir moralinis rimtumas

Abi religijos visada sunkiai suderinamos pusės, amžinai viešpataujanti gamta ir kenčiančio bei besigalynėjančio žmogaus išganymo poreikis, viena su kita sujungiamos. Apšvieta gali tapti religija, nes apšvietos Dievas pats įžengė į religiją. Juk tikėjimo tikrai reikalaujantis elementas, Dievo kalbėjimas istorijoje, yra sąlyga, kad religija dabar gali atsigręžti į filosofinį Dievą, kuris nebėra vien filosofinis Dievas ir kartu neatstumia filosofijos pažinimo, bet jį priima. Čia aiškėn iškyla kai kas stebėtina: abu regimai vienas kitam prieštaraujantys pagrindiniai krikščionybės principai – sąsaja su metafizika ir sąsaja su istorija – vienas kitą sąlygoja ir yra neatskiriami; jie kartu sudaro krikščionybės kaip „*religio vera*“ apologiją.

Sakant, kad krikščionybės pergale prieš pagoniškąsias religijas nemažai lėmė jos apeliavimas į protingumą, kartu pridurtinas antras ne mažiau reikšmingas motyvas. Kalbant gana bendrai, tai – moralinis krikščionybės rimtumas, kurį, tiesa, jau Paulius vėlgi susiejo su krikščioniškojo tikėjimo protingumu: tai, ką įstatymas turi galvoje – būtent krikščioniškojo tikėjimo į šviesą iškelti esminiai vienatinio Dievo reikalavimai žmogaus gyvenimui, – sutampa su tuo, kas į žmogaus, kiekvieno žmogaus širdį įrašyta taip, kad jis tai, kai tai atsiduria jam prieš akis, išžiūri kaip gerį. Tai sutampa su tuo, kas gera iš prigimties (plg. *Rom 2, 14 ir t.*).

Užuomina į stoikų morale, į jų etinį gamtos aiškinimą čia akivaizdi kaip ir kituose Pauliaus tekstuose, pavyzdžiui, Laiške filipiečiams: „Pagaliau, broliai, mąstykite apie tai, kas teisinga, garbinga, teisu, tyra, mylėtina, giriama, apie visa, kas dorybinga ir šlovinga“ (4, 8). Esminis (nors ir kritinis) susivienijimas su filosofine apšvie-

ta Dievo sąvokos lygmeniu dabar patvirtinamas ir konkretizuojamas lygiai tokiu pat kritiniu susivienijimu su filosofine morale. Lygiai kaip to, kas religiška, srityje krikščionybė peržengė filosofinės mokyklinės išminties ribas būtent per tai, kad mąstomą Dievą sutiko kaip gyvą Dievą, taip ir čia etinė teorija buvo peržengta bendruomeniškai įgyvendinama konkretizuota moraline praktika, kur filosofinis požiūris, pirmiausia visą moralę koncentruojant į dvigubą Dievo ir artimo meilės įstatymą, buvo pranoktas ir paverstas realia veikla.

Julianas Atsimetėlis – krikščioniškosios dorovės mėgdžiotojas

Supaprastindami galime sakyti, jog krikščionybė įtikino tikėjimo sąsaja su protu ir veiklos nukreipimu į „*caritas*“, į meilės kupiną ir luomų ribų nepaisanti rūpinimąsi kenčiančiais, vargšais ir silpnaisiais. Kad tai buvo vidinė krikščionybės jėga, matyt, aiškiausiai parodo tai, kaip imperatorius Julianas mėgino atkurti pagonybę atnaujintu pavidalu.

Jis, atkurtosios senųjų dievų religijos „*pontifex maximus*“, dabar įsteigė tai, ko anksčiau nebuvo, – pagonišką hierarchiją su kunigais ir metropolitais. Kunigai turėjo būti moraliniai pavyzdžiai, buvo įpareigoti daryti meilės darbus vargšų labui, nebegalėjo skaityti nešvankių komedijų bei erotinių romanų ir švenčių dienomis privalejo sakyti pamokslus apie kokį nors filosofinį argumentą tautos mokymo bei ugdymo sumetimu. Teresio Bosco pagrįstai sako, kad imperatorius taip iš tikrųjų siekęs pagonybę ne atkurti, bet sukrikščioninti, po dievų kulto priedanga įgyvendindamas apšvietos ir religijos sintezę.

Metę žvilgsnį atgal, galime teigti, kad krikščionybės jėga, leidusią jai tapti pasauline religija, sudarė proto, tikėjimo ir gyvenimo sintezę; būtent tokia sintezė apibendrintai išreiškiama žodžiais „*religio vera*“.

Juo labiau primygtinai peršasi klausimas: kodėl ši sintezė šiandien nebeįtikina? Kodėl šiandien apšvieta ir krikščionybė, priešingai, laikomi vienas kitam prieštaraujančiais, negana to, vienas kitą šalinančiais dalykais? Kas apšvietoje ir krikščionybėje pakito, kad taip yra? Anuomet krikščioniškajai sintezei kitoki proto ir religijos santykio aiškinimą priešpriešino neoplatonizmas, pirmiausia Porfirijus; tokiu aiškinimu rėmėsi Julianas ir žlugo. Tačiau šiandien būtent ši kita religijos ir apšvietos santykio forma rodosi įsitvirtinanti kaip šiuolaikinę sąmonę labiau atitinkantis religiškumo būdas. Jos pirmoji pagrindinė tiesa Porfirijaus suformuluota taip: „*Latet omne verum*“ – „tiesa yra paslėpta“. Prisiminkime dramblio palyginimą, persunktą būtent tos pačios minties, būdingos ir budizmui, ir neoplatonizmui. Pasak jų, apie tiesą, apie Dievą tegali būti nuomonių, ne tikrumo.

Tiesos praradimas ir tolerancijos prievarta

Romai vėlyvajame ketvirtajame amžiuje išgyvenant krizę, senatorius Simachas – Varono religijos teorijos priešingybė – neoplatonizmo mokymą išreiškė paprastomis ir pragmatiškais formulėmis, aptinkamas jo 384 m. imperatoriaus Valentiniano akivaizdoje pasakytoje kalboje, kurioje jis gynė pagonybę ir ragino Romos senatę vėl pastatyti deivę Viktoriją. Pacituosiu tik pagrindinę ir pagarsėjusią ištarą: „*Tai, ką visi garbina, yra viena ir tas pat, viena tai, ką mąstome, žvelgiame į tas pačias žvaigždes, vienas yra dangus virš mūsų, mus supa tas pats pasaulis; nėra didelio skirtumo, koku protingumo būdu kas nors ieško tiesos. Tokio didaus slėpinio neįmanoma pasiekti vienu vieninteliu keliu*“.

Būtent tai šiandien tvirtina apšvieta: tiesos, kaip tokios, nežinome; naudojames skirtingais vaizdais, tačiau galvoje turime tą patį. Toks didis slėpyns, tai, kas dieviška, negali būti išprausta į vieną pavidalą, kuris šalintų visus kitus, į vieną kelią, kuris visus įpareigotų. Kelių daug, vaizdų daug, visi kažkiek atspindi visumą ir nėra vienas pats nėra visuma. Nuo to neatsiejamas ir tolerancijos etosas, kai kiekviename įžiūrimas tiesos fragmentas, tai, kas sava, nekeliama aukščiau to, kas kito, ir taikiai išsirikiuojama į daugialypę simfoniją to, kas amžinai neprieinama, kas gaubiasi simboliiais, kurie atrodo esą vienintelė mūsų galimybė kažkaip priartėti prie dievybės.

Ar tai reiškia, jog krikščionybės pretenzija būti „*religio vera*“ dėl apšvietos tolesnės plėtotės paseno? Ar neturėtų ji atsisakyti savo pretenzijos ir išitraukti iš neoplatoninę, budistinę ar induistinę tiesos ir simbolio perspektyvą, kukliai tenkintis – kaip siūlė Troeltschas – tuo, jog yra europiečiams atgręžta Dievo veido pusė? O gal ji turėtų žengti dar toliau negu Troeltschas, temanęs, jog krikščionybė yra europiečiams tinkama religija, kai būtent Europa dabar abejoja tuo tinkamumu. Štai tikrasis klausimas, kurio šiandien turi imtis Bažnyčia ir teologija.

Institucinės problemos tėra antrinė visų krikščionybės vidinių krizių, kurias šiandien regime, priežastis. Institucijų bei asmenų problemos Bažnyčioje galiausiai kyla iš galingos šio klausimo jėgos. Niekas negali tikėtis, jog į šį pamatinį iššūkį antro krikščioniškojo tūkstantmečio pabaigoje viename pranešime galima bent iš tolo išbaigčiai atsakyti. Į tai apskritai neįmanoma atsakyti vien teoriškai, nes religija kaip galutinė žmogaus laikysena niekad nėra tik teorija. Jai reikalinga ta įžvalgos ir veiklos sąveika, kuria rėmėsi tėvų krikščionybės įtikinamumo jėga.

Tai jokiū būdu nereiškia, jog nuo intelektualinio problemos matmens galima nususukti nurodant į būtiną sąsają su praktika. Baigdamas tenorėčiau pateikti per-

spektyvą, galinčią parodyti kryptį. Matėme, kad pradinė, tiesa, niekada visiškai neginčytina apšvietos ir tikėjimo vienybė, kuriai sistemos pavidalą galiausiai suteikė Tomas Akvinielis, buvo sugriauta ne tiek tikėjimo raidos, kiek naujų apšvietos žingsnių. Šio išsiskyrimo stotimis galima įvardyti Descartes'ą, Spinozą, Kantą. Hegelio bandymas pateikti naują visa apimančią sintezę nesugrąžina tikėjimui jo filosofinės vietos, bet stengiasi jį visiškai paversti protu ir kaip tikėjimą panaikinti. Šiam dvasios absoliutumui Marxas priešpriešina materijos vienatiniškumą; filosofija dabar turi būti paversta tiksluoju mokslu. Pažinimu apskritai tampa tik tikslusis mokslinis pažinimas. Taip atsisveikinama su mintimi apie dievybę. Auguste'o Comte'o pranašavimas, jog vieną dieną atsiras žmogaus fizika ir iki šiol metafizikai palikti didieji klausimai ateityje bus traktuojami lygiai taip pat „pozityviai“ kaip visa, kas jau dabar yra pozityvusis mokslas, mūsų šimtmetyje paliko išpūdingą atgarsį humanitariniuose moksluose.

Krikščioniškojo mąstymo atliktasis fizikos ir metafizikos perskyrimas vis labiau atšaukiamas. Visa vėl turi tapti „fizika“. Kaip būdai metafizikos galiausiai atskratyti, padaryti „Dievo hipotezę“ nereikalingą ir suformuluoti griežtai „mokslinį“ pasaulio aiškinimą, vis didesnis vaidmuo teko evoliucijos teorijai. Visos tikrovės visumą aiškinanti evoliucijos teorija tapo savotiška „pirmąja filosofija“, teikiančia tikrąją pagrindą apšvietos paženklinamam pasaulio supratimui. Kiekvienas bandymas apeliuoti į kitokias negu tokioje „pozityvioje“ teorijoje iškristalizuotas priežastis, kiekvienas mėginimas užsiiminėti „metafizika“ turi atrodyti kaip atsilikimas nuo apšvietos, kaip mokslo pretenzijos į visuotinumą atsisakymas.

Todėl krikščioniškasis mąstymas apie Dievą laikytinas nemoksliniu. Jo nebeatitinka jokia „*theologia physica*“: vienintelė „*theologia naturalis*“ tokioje perspektyvoje yra evoliucijos teorija, o ji nepažįsta jokio Dievo – nei Kūrėjo krikščionybės (judaizmo ir islamo) supratimu, nei pasaulinės sielos ar vidinės varomosios jėgos stoikų supratimu. Tiesa, remiantis budizmo supratimu, visą šį pasaulį galima laikyti regimybe, o nieką – tikrąją tikrovę ir šia prasme pateisinti mistines religijos formas, kurios bent tiesiogiai su apšvieta nekonkuruoja.

Ar tai ir yra galutinis žodis, ar protas ir krikščionybė iš tiesų vienas nuo kito visiems laikams atsiskyrė? Kad ir kaip būtų, kito kelio negu per disputą dėl evoliucijos teorijos, kaip pirmosios filosofijos galiojimo ribų, ir dėl pozityviųjų metodų, kaip mokslo bei racionalumo vienintelio būdo, nėra. Todėl šio disputo abi pusės turėtų imtis dalykiškai bei pasirengusios išsiklausyti – to iki šiol mažai būta. Niekas rimtai negalės abejoti moksliniais mikroevoliucinių procesų įrodymais. Reinhardas Junkeris ir Siegfriedas Schereris savo kritiniame vadovėlyje apie evoliuciją šiuo klausimu taip sako: „Tokie

(mikroevoliuciniai) procesai daugiausia žinomi iš natūralių kitimo bei vystymosi procesų. Jų tyrimas, atliekamas evoliucinės biologijos, suteikė reikšmingų išvalgų apie gyvųjų sistemų gebėjimą prisitaikyti, kuris atrodo genialus“. Taigi jie teigia, jog ištakų tyrimus pagrįstai galima vadinti karališkąja biologijos disciplina.

Evoliucija ar kūrimas?

Todėl klausimas, kurį tikintysis keltų šiuolaikinio proto atžvilgiu, susijęs ne su tai; jis susijęs su „*philosophia naturalis*“, kuri norėtų tapti visos tikrovės aiškinimu, nepalikdama mąstymui jokios kitos plotmės. Pačioje evoliucijos teorijoje problema išnyra perėjimo iš mikro į makro evoliuciją zonoje; Szamarthy ir Maynardas Smithas, abu įsitikinę visa apimančios evoliucijos teorijos šalininkai, vis dėlto pripažįsta: „Nėra jokio teorinio pagrindo, kuris leistų tikėtis, jog evoliucinės linijos laikui bėgant darysis sudėtingesnės; nėra jokio empirinio įrodymo, kad tai vyksta“.

Klausimas, kuris čia keltinas, yra gilesnis: kalbama apie tai, ar evoliucijos teorija turi teisę pateikti save kaip visos tikrovės visuotinę teoriją, už kurios ribos tolesni klausimai dėl daiktų kilmės bei esmės nebeleistini ir taip pat nebereikalingi, ar vis dėlto tokie galutiniai klausimai peržengia to, ką galima tirti grynai gamtamoksliskai, sritį. Klausimą norėčiau suformuluoti dar konkrečiau. Ar viskas pasakoma tokiais atsakymais, kokius galima aptikti, pavyzdžiui, pas Popperį: „Gyvybė, tokia, kokią pažįstame, sudaryta iš fizinių 'kūnų' (geriau: iš procesų ir struktūrų), kurie sprendžia problemas. To įvairios rūšys 'išmoko' natūralios atrankos būdu, tai yra reprodukcijos plius variacijos metodu – metodu, kuris savo ruožtu buvo išmoktas tuo pačiu metodu. Tai regresas, tačiau jis nėra begalinis...“? Manau, kad ne. Galiausiai kalbama apie alternatyvą, kurios vien gamtamoksliskai ir iš esmės filosofiškai išspręsti nebeįmanoma. Kalbama apie tai: ar protas ir tai, kas protinga, yra visų daiktų pradžia ir pagrindas, ar ne.

Kalbama apie tai: ar tikrovė atsirado iš atsitiktinumo ir būtinybės (ar, pritariant Popperiu ir remiantis Butleriu, iš „*luck*“ ir „*cunning*“, „laimingo atsitiktinumo“ ir „*sumanumo*“), taigi iš to, kas neprotinga, tad ar protas yra neprotingybės atsitiktinis pašalinis produktas ir neprotingybės vandenyne galiausiai bereikšmis, ar vis dėlto tiesa lieka tai, kas sudaro pagrindinį krikščioniškojo tikėjimo ir jo filosofijos įsitikinimą: „*In principio erat Verbum*“ – visų daiktų pradžioje yra kūrybinga proto galia. Krikščioniškasis tikėjimas šiandien, kaip ir anuomet, yra proto ir to, kas protinga, prioritetas rinkimasis. Šio galutinio klausimo neįmanoma, kaip jau sakytą, išspręsti gamtamoksliniais argumentais, o ir filosofinis mąstymas čia atsiremia į savo ribas. Šia prasme pagrindinio krikščioniškojo pasirinkimo įrodyti galiausiai neįmanoma. Bet ar gali protas, pats savęs nepanaikindamas, atsisakyti teikti pirmenybę pro-

tingybei neprotingybės atžvilgiu, logo pirmapradiškumo? Popperio pateiktas aiškinimo modelis, įvairiomis variacijomis pasikartojantis kituose „pirmosios filosofijos“ pavaizdavimuose, rodo, jog protas negali mąstyti neprotingybės kitaip, kaip tik pagal savo matą, taigi protingai (pasakymai „spręsti problemas“, „išmokti metodų“!), taip netiesiogiai vėl prikeldamas ką tik paneigtą proto primatą. Proto primato rinkimusi krikščionybė ir šiandien lieka „apšvieta“, ir, manau, kad apšvieta, atsisakanti tokio pasirinkimo, nepaisant visos regimybės, turėtų reikšti ne apšvietos evoliuciją, bet involiuciją.

Matėme, kad ankstesnei krikščionijai gamtos, žmogaus, Dievo, etoso ir religijos sąvokos buvo neatskiriamai viena su kita susipynusios ir kad būtent ši sampyna prisidėjo, kad dievų ir antikinės apšvietos krizėje krikščionybė pasirodė įtikinama. Religijos orientavimasis į vieną protingą tikrovės apskritai viziją, etosas kaip šios vizijos dalis ir jo konkretus taikymas pirmenybę teikiant meilei susijungė į viena. Logo primatas ir meilės primatas pasirodė esą tapatūs. Logas iškilo aikštėn ne tik kaip visus daiktus remiantis matematinis pagrindas, bet ir kaip kūrybiška meilė ligi to taško, kur tampa kentėjimo dalijimusi su kūrinium. Kosminis religijos aspektas, kai Kūrėjas garbinamas kaip būties galia, ir jos egzistencinis aspektas, atpirkimo klausimas, tapo viena.

Iš tiesų kiekvienas tikrovės aiškinimas liks nepakankamas, jei negebės prasmingai ir suprantamai pagrįsti etoso. Ir tikrai, evoliucijos teorija visada, kai tik rengdavosi išsiplėsti į „*philosophia naturalis*“, bandydavo naujaip, evoliuciškai, pagrįsti ir etosą. Tačiau tas evoliucinis etosas, savo atraminę sąvoką neišvengiamai atrandantis atrankos modelyje, taigi kovoje už išgyvenimą, stipresniojo pergalėje, sėkmingame prisitaikyme, gali mažai pasiūlyti paguodžiamo. Net ir tada, kai siekiama jį kaip nors pagrįžinti, jis galiausiai lieka žiaurus etosas. Pastangos iš to, kas pats savaimė neprotinga, išdistiliuoti tai, kas protinga, čia visiškai akivaizdžiai žlunga. Visa tai menkai tinka mums reikalingai visuotinės taikos, praktinės artimo meilės ir būtino savęs įveikimo etikai.

Krikščionybės kaip „*religio vera*“ sąvokai žmonijos krizės akivaizdoje bandant vėl suteikti įtikinamą prasmę, būtina vienodai akcentuoti, taip sakant, ortopraksiją ir ortodoksiją. Jos giliausią turinį šiandien – galiausiai kaip anuomet – turės sudaryti tai, kad meilė ir protas, kaip tikrovės tikrosios atraminės kolonos, sutampa: tikrasis protas yra meilė, o meilė yra tikrasis protas. Jų vienybė yra tikrasis visos tikrovės pradas ir tikslas.

Benediktas XVI reiškia susirūpinimą dėl AIDS plitimo Afrikoje

(KAP) Birželio 10 d. buvo paskelbtos popiežiaus Benedikto XVI kalbos Afrikos šalių (PAR, Namibijos, Botsvanos, Svazilendo ir Lesoto) vyskupams pasibaigus jų *ad limina* vizitui Romoje. Popiežius pareiškė susirūpinimą dėl AIDS keliamos grėsmės Afrikos šalių visuomenėms ir ragino tęsti kovą su šia liga. Pasak Šventojo Tėvo, vienintelis tikras kelias, kuriuo priešinamasi AIDS plitimui, yra santuokine ištikimybe grindžiamas Katalikų Bažnyčios mokymas.

Popiežius taip pat apgailestavo dėl to, kad Afrikoje taip pat kyla grėsmė šeimai, kaip vilties ir stabilumo šaltiniui. Jis nurodė šio reiškinio veiksnius: skyrybas, abortus, prostituciją, prekybą žmonėmis ir kontraceptinį mentalitetą. Pasak popiežiaus, visi minėti veiksniai prisideda prie „seksualinės moralės irimo“.

Popiežius ves Pirmosios komunijos katechezę

(KAP) Birželio 12 d. per sekmadienio Viešpaties angelo maldą popiežius Benediktas XVI paskelbė, kad baigdamas Eucharistijos metus jis ketina Vatikane susitikti su Pirmąją komuniją priimančiais Romos vaikais ir vesti jiems katechezę. Šventasis Tėvas paaiškino, kad šiuo gestu jis siekia iškelti Eucharistijos vaidmenį dvasiniam vaikų augimui. Numatomas susitikimas vyks spalio mėnesį Vyskupų sinodo metu.

Popiežius Benediktas XVI ragino tėvus padėti savo vaikams suvokti Eucharistijos vertę ir reikšmę. Jis pabrėžė, kad Kristus kviečia visą šeimą dalyvauti sekmadienio Mišiose.

Ispanai protestavo prieš homoseksualų sąjungų įteisinimą

(KAP, KAI) Birželio 18 d. Madride daugiau kaip pusė milijono (kitais duomenimis, daugiau kaip milijonas) žmonių dalyvavo demonstracijoje, kuria protestuota prieš socia-

listų vyriausybės planus homoseksualų sąjungas teisiškai prilyginti santuokai. Demonstraciją organizavo Ispanijos šeimos forumas (FEF), skėtinė organizacija, vienijanti apie 5 tūkst. organizacijų bei draugijų. Šią iniciatyvą taip pat palaikė apie tūkstantis tarptautinių organizacijų ir 15 tarptautinių federacijų. Protesto demonstraciją rėmė Ispanijos vyskupų konferencija, joje tiesiogiai dalyvavo 18 vyskupų, taip pat Madrido arkivyskupas kardinolas Antonio M. Rouco Varela. Ispanijos vyskupai pirmą kartą po 22 metų viešai parėmė demonstraciją, nukreiptą prieš vyriausybės inicijuotą įstatymo pakeitimą. Šiuo įstatymu homoseksualų poroms būtų suteikta teisė įvaikinti. „Homoseksualų santuokos“ įstatymas Ispanijos parlamente pradėtas svarstyti balandžio mėnesį, birželio 30 d. jis turėtų būti galutinai priimtas.

Vatikane vyko Tarptautinis sielovados kongresas siekiant gatvės moterų išlaisvinimo

(KAP, KAI) Birželio 20–21 d. Romoje vyko pirmasis tarptautinis kongresas, kuriame aptarta sielovadinė pagalba prostitucijos, prekybos moterimis, sekso turizmo ir kitų moterų išnaudojimo formų aukoms. Kongrese siekta nustatyti sielovados gaires, leisiančias parengti specialias veiklos programas. Kongresą organizavo Popiežiškoji kelevių ir migrantų sielovados taryba; jame dalyvavo apie 50 episkopatų, vienuolių, draugijų bei institucijų atstovų iš 24 šalių. Kongreso atidarymo kalboje Popiežiškosios kelevių bei migrantų sielovados tarybos pirmininkas kardinolas Stephenas Fumio Hamao sakė, kad prostitucija yra „neteisingos sistemos, kuria remiasi visuomenė, padarinys“. Hierarchas kritikavo „netinkamą moters įvaizdžio eksploatavimą“. Pasak jo, iškreipti moters tapatybės pavyzdžiai veda į „nesibaigiančią prostitucijos rykštę“, taip pat naujas vergystės formas – „prekybą moterimis ar siaubingą sekso turizmo pramonę“. Pasak kardinolo

Hamao, visa tai yra moterų įžeidimas ir esminių žmogaus teisių laužymas.

Popiežiškosios kelevių ir migrantų sielovados tarybos duomenimis, prostitucijos ir prekybos moterimis aukomis pasaulyje per metus tapo apie milijonas žmonių, pirmiausia moterų ir vaikų iš vargingiausių šalių. Vien Tailande prostitucija užsiima apie 150–200 tūkst. moterų, iš jų 35 tūkst. nepilnamečių.

Varšuvoje paskelbtas lenkų ir ukrainiečių susitaikinimo aktas, beatifikuoti trys lenkų kunigai

(KAI) Birželio 19 d. Varšuvoje buvo iškilmingai užbaigtas Lenkijos III Eucharistijos kongresas. Iškilmių metu buvo paskelbtas lenkų ir ukrainiečių tautų susitaikinimo raginimas, taip pat beatifikuoti trys lenkų kunigai. Po ilgo laikotarpio tai buvo pirmutinės beatifikacijos apeigos, vykusios ne Romoje. Joms vadovavo popiežiaus įgaliotas kardinolas Józefas Glempas. Palaimintaisiais paskelbti kunigai Władysławas Findysz (1907–1964), pirmasis komunistinio režimo kankinys, Ignacy's Kłopotowski (1866–1931), Loreto seserų vienuolijos įkūrėjas, ir Bolesławas Markiewiczzius (1842–1912), michalitų ordino įkūrėjas.

Tautų susitaikinimo raginimą pasirašė Lenkijos primas kardinolas Józefas Glempas ir Ukrainos graikų apeigų katalikų Lvovo didysis arkivyskupas kardinolas Lubomyras Husaras. Tautų tarpusavio susitaikinimo tekste minimas „taikos popiežiaus Jono Pauliaus II pavyzdys“. Kardinolai prašė abiejų tautų „brolių ir seserų“, kad šis atsiprašymas taptų visų savastimi. Lenkijos vyskupų konferencijos pirmininkas arkivyskupas Józefas Michalikas kreipėsi į Ukrainos graikų apeigų katalikų Bažnyčios atstovus žodžiais: „Atleidžiame ir prašome atleidimo“. Tokiais pačiais žodžiais prieš 40 metų Lenkijos vyskupai laišku kreipėsi į Vokietijos vyskopus. Arkivyskupas Michalikas sa-

kė, kad tuos žodžius galima išarti tik tikėjimu. Nedera skaičiuoti, kas buvo kaltesnis, kas labiau kentėjo, nes teisingą nuosprendį gali padaryti vien Dievas.

Iškilnių dalyviams buvo perskaityti popiežius Benedikto XVI sveikinimo žodžiai: „Tikiuosi, kad reikšmingas bažnytinis įvykis prisidės prie broliško tautų susitaikinimo. To labai reikia daugelio bendrystei prie vieno Viešpaties stalo“.

Varšuvos Pilsudskio aikštėje vykusioje Eucharistinio kongreso pabaigos iškilnėse dalyvavo apie 80 tūkst. tikinčiųjų. Šioje aikštėje popiežius Jonas Paulius II pradėjo istorinę 1979 m. vizitą Lenkijoje. 1999 m. šioje aikštėje Šventasis Tėvas paskelbė palaimintaisiais 108 nacionalsozialistų persekiojimo kankinius.

„L'Osservatore Romano“: pirmųjų naujojo popiežiaus dienų apibūdinimas

(KAP) Praėjus dviem mėnesiams nuo kardinolo Josepho Ratzingerio išrinkimo popiežiumi, Vatikano laikraštyje „L'Osservatore Romano“ buvo pateiktas pirmųjų naujojo popiežiaus dienų apibūdinimas. Vedamajame straipsnyje teigiama, jog pirmieji du Benedikto XVI tarnybos mėnesiai buvo „koncentruotas bei reiklus kvietimas“ žmonijai. Popiežius keliaš tiesos „be nuolaidų“ iššūkį. Jo raginimai apeliuoja į intelektą, jo mokymas reikalauja ne tik priėmimo širdimi, bet ir suvokimo protu.

Vatikano laikraštyje nedviprasmiškai atmetami kaltinimai, jog popiežius savo ištaromis gyvybės apsaugos naudai prieš bioetikos referendumą Italijoje neleistinai įsikišo į politiką. Tik seniai atgyvenęs laicizmas galės gyvybės apsaugos reikalavimus laikyti neleistinu kišimusi. Bažnyčios skelbimo užduotis apimanti ir pareigą rodyti žmonėms tiesą apie juos pačius. Tikrasis Petro tarnybos požymis esąs ne absoliuti valdžia, bet užduotis tarnauti.

Pirmąkart straipsnyje lyginamas Jono Pauliaus II ir jo įpėdinio popiežiaavimo stilius. Rašoma: „Jei per beveik 27 pontifikato metus išmokome žvelgti į popiežių Wojtylą kaip į uolų bei nenuilstantį 'pasaulio kleboną', tai per abu pirmuosius Benedikto XVI Petro tarnybos mėnesius ėmėme popiežiuje Ratzingeryje išžiūrėti jautrų ir dėmesingą tiesos ir vilties ištroškusios Dievo tautos *spiritus rector*“.

Arkivyskupas Agostino Marchetto paskelbė studiją apie Vatikano II Susirinkimą

(KAP) Birželio 17 d. Romos Kapitolijuje buvo pristatyta Popiežiškosios keleivių ir migrantų sielovados tarybos sekretoriaus arkivyskupo Agostino Marchetto knyga. Joje pateikta nauja Vatikano II Susirinkimo interpretacija. Leidyklos *Libreria Editrice Vaticana* išleistame veikalė „Il Concilio Vaticano II. Contrapunto per la storia“ Vatikano diplomatas ir Bažnyčios istorikas arkivyskupas Marchetto oponuoja Giuseppe Alberigo sudarytos daugiatomės Vatikano II Susirinkimo istorijos interpretacijai. Interviu Vatikano radijui arkivyskupas Marchetto sakė, kad savo veikalė jis siekė apvalyti Susirinkimo istoriją nuo ideologinių iškraipymų, nulėmusių savotišką aiškinimo monopolį, nagrinėjant kai kurias Susirinkimo tendencijas. Po Susirinkimo atsirado ne „nauja Bažnyčia“, bet ta pati Jėzaus Kristaus įkurta Bažnyčia atsinaujino tikėjimu. Arkivyskupas Marchetto priminė, kad popiežius Benediktas XVI balandžio 20 d. pamoksle Siksto koplyčioje kalbėjo, jog būtina nauja Vatikano II Susirinkimo interpretacija.

Praeityje arkivyskupas Agostino Marchetto ne kartą kritikavo Alberigo ir Bolonijos istorikų grupės interpretacijas: popiežių Jono XXIII ir Pauliaus VI indėlių supriešinimą, pasitelkiant „reformos“ ir „išsaugojimo“ sąvokas, taip pat pokyčius posusirinkiminėje Bažnyčioje vertinant kaip lūžį.

Kalbėdamas knygos pristatyme arkivyskupas Agostino Marchetto džiaugėsi Laterano universitete naujai įsteigtu Vatikano II Susirinkimo tyrinėjimų centru.

Nauji leidiniai

Joshua Harris. Atsisveikinimo bučiny pasimatymui. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2005. – 232 p.

Joshua Harris parašė šią knygą būdamas dvidešimt dvejų. 1997 metais Jungtinėse Valstijose ji sukėlė audrą: aistringus ginčus prieš ir už. Ginčijamasi ir dabar. Ar galima ramiai kalbėti, kad dėl meilės reikia... atsisakyti pasimatymų?!

Autorius skelbia naują požiūrį į draugystę ir pasimatymus. Pasakodamas apie savo kelionę į tikrąją meilę, jis moko skaitytojus jos laukti, jai ruoštis ir kviečia sužinoti, kokia yra Dievo tiesa apie meilę, skaistumą ir vienatvę.

Tikrosios meilės paieškos – tai viena sunkiausių gyvenimo užduočių. „Greito maisto restoranų“ mąstymo būdas čia netinka. Nesitikėkit, kad šią sunkią užduotį padės išspręsti televizija ar žurnalai. Šią knygą perskaitytė sužinosite, nuo ko pradėti. Autoriaus mintys nėra davatkiški paistalai. Kelias, siūlomas šioje knygoje, yra kupinas iššūkių. Jis netinka tik skystablauzdžiams.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
diak. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2005, „Bažnyčios žinios“